

De Landeigenaar

87

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
juni / juli / augustus 2020

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

- Relatie tussen bos en koolstof
- Betaling voor de levering van ecosysteemdiensten

DOSSIER

- Landelijke ontmoetingsdag in coronatijden

Landelijk Vlaanderen

elbeko

BETER WONEN, BETER LEVEN.

Elbeko brengt uw bouwproject op een hoger niveau door een persoonlijke en professionele begeleiding. De benadering als een totaalproject, gestructureerd, door een team van interne en externe experts brengt alle losse informatie mooi samen. Het resultaat is een homogene villa of woning, waarin alles klopt en het zalig leven is.

BETER WERKEN, BETER LEVEN.

Een kantoorgebouw vraagt gespecialiseerde kennis, inzicht en volledigheid. Het resultaat is uitstraling, werksfeer en efficiëntie. Een hoogwaardige omgeving is immers zoveel fijner, aangenamer, lichter.

Heb je zelf bouwplannen?
Meer info op www.elbeko.be

Inhoudsopgave

- 04 Woord van de voorzitter
- 06 Uit de Wetstraat
- 08 Digitale ontmoetingsdag Landelijk Vlaanderen
- 12 De relatie tussen bos en koolstof, een stimulans voor duurzaam bosbeheer
- 15 Beheerovereenkomsten: betaling voor de levering van ecosysteemdiensten
- 20 Landgoed in de kijker
- 25 Spelen in de wildernis
- 27 SBP's in de praktijk – vervolg
- 32 PARTRIDGE en landeigenaars in de bres voor de akkerbiodiversiteit
- 36 Soort in de kijker
- 38 Video ter promotie van de houtsector
- 42 Nieuwsflash

Redactieteam

Ute De Meyer
Projectcoördinator Particulier
Bosbeheer,
Aanspreekpunt Privaat Beheer –
Natuur en Bos

Valérie Vandenabeele
Sr. Project Manager Natura 2000
& Policy Officer, Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos &
Hubertus Vereniging Vlaanderen

Alec van Havre
Bestuurder Landelijk Vlaanderen
& Aanspreekpunt Privaat Beheer
– Natuur en Bos

Jurgen Tack
Algemeen directeur, Landelijk
Vlaanderen & Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Colofon

Landelijk Vlaanderen vzw en
Particulier Historisch Patrimonium vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Erfgoed

Landelijk Vlaanderen vzw en
de Koepel der Bosgroepen vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40

info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:

Jurgen Tack, jurgen.tack@landelijk.vlaanderen

Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele, redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Gert Bogaerts

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

www.facebook.com/landelijkvlaanderen

twitter.com/LandelijkVla

Voorwoord

Christophe Lenaerts, voorzitter

Woord van de voorzitter

Beste lezers,

De eerste virtuele algemene vergadering en ledendag zitten erop. 15 mei had een hoogdag voor onze vereniging moeten zijn, met een leuk programma op het domein Printhaghen bij gastheer Frank Tans.

Corona, het enige woord dat vandaag nog over de lippen rolt. Het vorige voorwoord schreef ik op weg naar mijn wintersportvakantie. Tijdens die week kwam het nieuws van de eerste corona-gevallen in Italië. De schrik zat erin. Bij onze terugkeer begonnen we al wat meer afstand van elkaar te houden, maar wie had gedacht dat enkele weken later de wereld compleet zou stilliggen.

Alle evenementen afgelast, en iedereen in zijn kot. Voor de landeigenaar is deze periode iets gemakkelijker dan de meeste mensen die zelfs geen tuin hebben. Ouders zijn leraren en kinderopas geworden. Iedereen heeft het telewerken aangeleerd, we geven geen handen meer en kussen niet meer, zelfs niet aan familie. Die hebben we intussen enkele maanden niet mogen zien. Er bleef dus nog maar 1 activiteit over: gaan wandelen, fietsen en joggen, en dat liefst in de bossen, want het virus heeft schrik van bomen, dixit Marc Van Ranst.

De beelden van overvolle parken, dreven, wandelwegen en natuurgebieden deden al snel de ronde. Een schande dat mensen massaal naar buiten gingen en de fysieke afstand niet konden of wilden respecteren. Als landeigenaars hebben we het geluk om

een klein of groter stuk natuur te bezitten waar we al eens buiten kunnen komen. En daar vond ik dat wij onze sociale verantwoordelijkheid ook moesten dragen.

Het idee ontsproot om tijdelijk nieuwe wandelwegen aan de bevolking ter beschikking te stellen om zodoende de druk te verminderen. Maar dit kon pas als we groen licht kregen van de nodige overheden om het probleem niet nog groter te maken. Na enkele contacten met de nodige kabinetten, waaronder uiteraard onze voogdijminister van omgeving: Zuhal Demir, kregen we te horen dat we als private eigenaars niet verplicht konden worden tot actie, maar dat het ons ook niet verboden kon worden. Wel met als conditie dat te allen tijde de van kracht zijnde regelgeving wordt gerespecteerd, inclusief de coronaregels:

- Honden aan de leiband
- Op de (open) wegen blijven
- Afstand houden
- Geen vuur maken, en niet roken, bij brandgevaar
- Geen onnodige verplaatsingen dus enkel voor buurtbewoners

Als voorzitter wilde ik hier het voortouw nemen. Na contact met de burgemeester en lokale politie hebben we besloten om een aantal nieuwe wegen tijdelijk open te stellen voor de buurtbewoners. Ik heb op het landgoed Heihuyzen al 13 km open wegen, gebruikt door wandelaars, fietsers, joggers, paarden etc. Met de extra 3,6 km heb ik mijn steentje bijgedragen. De samenwerking met gemeente en politie verliep vlot. Ter beschikking stellen van hekken, baren,

vuilbakken, linten, etc. en regelmatige politiepatrouilles met de fiets of moto. En een goede samenwerking met de bijzondere veldwachter die plots veel meer aandacht kreeg dan hij gewoon was.

De wandelaars waren en zijn heel enthousiast. Ze danken me vaak uitvoerig en ze stellen meteen ook enkele vragen. Over de natuur, over het beheer, over de jacht, over de geschiedenis van het landgoed. Een gezonde curiositeit die maakt dat we als "grootgrondbezitter" ineens veel menselijker geworden zijn. Dus mijn eerste inzet was gelukt: mensen tijdelijk wat meer ruimte geven. Maar de tweede inzet ook: het imago van die private eigenaars eens positief in het daglicht stellen.

De nationale en lokale pers stond aan te schuiven voor interviews. We hebben het nieuws gehaald, maar ook de voorpagina van grote kranten. En telkenmale werd Landelijk Vlaanderen vernoemd. We hebben nooit eerder zo'n publiciteit gekregen.

Maar, jawel er is een maar. Wij tellen ook leden en private eigenaars die al dan niet terecht met de vrees leven dat het rustig genot van hun landeigendom nu of in de toekomst aangetast kan worden. Waar deze vrees aanwezig is, is het vaak omdat het verleden getuige was van negatieve ervaringen of van druk vanuit de maatschappij. Ook dit is een volkomen legitieme bezorgdheid en onze vereniging wenst om die reden geen enkele morele druk uit te oefenen. Eigen keuze is de goede keuze. Eigenaars betalen belastingen voor hun goederen, investeren heel wat tijd

en middelen voor het onderhoud en beheer ervan, verpanden vaak een deel van hun leven aan hun eigen vertrouwde leefomgeving. Goede trouw en samenwerking zijn dus de basisvoorwaarden voor het initiatief. Landeigenaar en lokale gemeenschap moeten elkaar eerst kunnen vinden om op die gezonde basis van start te gaan. Daarom werd duidelijk gesteld:

1. Het initiatief is een persoonlijk initiatief. Iedere eigenaar beslist zelf of hij al dan niet de mogelijkheid heeft om één of meerdere wegen te openen. Het is geen moeten, maar een vrijblijvende uitnodiging tot.

2. Het is een tijdelijke openstelling omwille van de sanitaire crisis, onder de voorwaarden die de eigenaar zelf stelt. Op Heihuyzen werd bv. besloten om de wegen van 9 tot 17 uur te openen om de fauna niet al te veel te verstoren, en uiteraard ook om nog enige controle te kunnen uitvoeren. Ondertussen is het enkel nog in het weekend open, omdat we met velen terug aan het werk zijn, thuis of op kantoor. Ook kinderen zijn terug op de virtuele schoolbanken en dus vermindert de druk, ook in de week.
3. Het nieuwe Gemeentewegendecreet heeft geen impact op deze beslissing. De beslissing heeft ook geen andere verplichtende gevolgen.
4. De draagkracht van het gebied en de doelstellingen van het beheer moeten het kunnen toelaten. In vele gevallen zijn er bijv. al opengestelde wegen en kunnen er moeilijk of geen extra wegen bij. Alle respect daarvoor.
5. De natuur- en boswetgeving blijft gelden. Een *no-man's-land* zonder handhaving is niet de bedoeling.

Daarnaast hoorden we van vele jeugdverenigingen een alarmkreet omwille van de grenzen die misschien gesloten blijven. Hun buitenlandse kampen staan op het punt om afgelast te worden en dus is de vraag

naar kampplaatsen in het binnenland fel gestegen. Ook hier hebben we het voortouw genomen. Vanuit Landelijk Vlaanderen hebben we met Scouts en Gidsen Vlaanderen contact gelegd en hebben op onze website de parameters gepubliceerd om, al is het maar 1 jaar, extra kampplaatsen aan onze jongeren te kunnen aanbieden. Het zomerkamp is een groots en vormend moment voor de Vlaamse jeugd. Hiervan afzien omdat er niet genoeg plaats zou zijn, is een spijtige zaak. Deze problematiek verdient echt onze aandacht. Vele van onze families tellen scouts en gidsen. Het is nog niet te laat. Heb je plaats, kijk dan wat er kan op de website van Landelijk Vlaanderen.

Ik wens jullie een gezonde zomer toe, met vele onbekenden, maar dankzij onze inspanningen kunnen we dan toch nog genieten van wat onze natuur en bossen hier te bieden hebben, en dat is ook niet mis.

Hou het veilig en zorg goed voor elkaar.

Christophe Lenaerts
Voorzitter Landelijk Vlaanderen

Uit de Wetstraat

Uit de Wetstraat

Auteur: Jurgen Tack

Oudejaarsavond lijkt een eeuwigheid geleden. Middernacht, de fles champagne gaat open, bezoekers worden gekust en we wensen iedereen een goede gezondheid toe. Vandaag, iets meer dan 4 maanden later, leef ik in de eerste plaats in de eigen bubbel, dien ik afstandsregels te volgen, heb ik intussen mondkapjes passend bij elk van mijn maatpakken en wordt het als vanzelfsprekend geacht om op het werk toe te komen gehuld in een lichte alcohol-geur. Naar de bank ga ik gemaskerd. Enkele weken geleden zou me dat een gevangenisstraf opgeleverd hebben, vandaag is dit het nieuwe normaal.

Met wat geluk leest u dit in betere tijden waarbij u al wat meer vrijheid heeft teruggekregen. Gelijktijdig hoop ik dat het niet net het omgekeerde is en dat de fameuze tweede piek een feit geworden is. Eigenlijk zou deze rubriek niet 'Uit de Wetstraat' mogen heten. 'Van thuis uit' was wellicht beter geweest. De deuren van onze kantoren in de Wetstraat hebben we intussen twee maanden geleden achter ons dicht getrokken om terecht te komen in een nieuwe realiteit. Maar van dag één hebben we er alles aan gedaan om onze leden te blijven ondersteunen: we bleven bereikbaar per mail, per telefoon, per post of per e-meeting. Op snel tempo maakten we ons de nieuwe instrumenten eigen die afstandswerken mogelijk maken: we zoomen, gotomeetingen en teamen er op los.

Evenementen zijn verboden terrein, dus dienden we een alternatief te hebben voor onze ontmoetingsdag op het kasteel Printhaghen in Kortesse. We besloten een vervangende te maken waarbij we onze leden meenemen en informeren over enkele COVID-19-gerelateerde acties bij onze leden. Sommigen hebben besloten private wandelwegen tijdelijk open te stellen voor de buurtbewoners. Vaak met heel positieve reacties als gevolg. Maar niet elk van onze leden is gewonnen voor het openstellen van een privaat domein, of een privaat bos. Soms omdat er geen wandelwegen zijn,

soms omdat er geen handhaving is, soms omdat men daar gewoon geen zin in heeft. Het is net deze diversiteit die Landelijk Vlaanderen als vereniging zo sterk maakt. De ene wil meer doen dan de andere, de ene kan meer doen dan de andere. Maar al-

len samen ondersteunen we de maatschappij in zijn geheel door aan natuurbehoud te doen, door koolstof op te slaan, door lucht te zuiveren, door voedsel te voorzien. Elk met zijn of haar bijdrage, groot en klein.

Internationaal worden private eigenaars ook steeds vaker gerespecteerd omwille van hun inzet voor maatschappelijke doelen. Meer dan ooit begrijpen politici dat men heel veel maatschappelijke en politieke doelen niet kan bereiken zonder de actieve participatie van private eigenaars. De Europese Commissie bereidt een nieuwe biodiversiteitsstrategie voor en neemt daarbij de doelstellingen van de Conventie Biologische Diversiteit over: 30 % van het land moet beschermd tegen 2030. Dat kan eenvoudigweg niet zonder de hulp van private eigenaars! 10.000 ha bos in Vlaanderen waarvan 4.000 ha tijdens de huidige legislatuur: dat kan niet zonder de private eigenaars! De

Europese 'Farm to fork' strategie: kan niet zonder private eigenaars. ...

Hoewel er amper nog een hamster in het wild leeft in Vlaanderen was het werkwoord hamsteren niet weg te denken uit de dagelijkse berichtgeving. Ondanks de reuze-inspanningen van de gehele landbouw- en voedingssector kon niet worden vermeden dat warenhuisrekken leeg kwamen te staan en dat bepaalde producten moeilijk te verkrijgen waren. En plotseling wisten we weer hoe belangrijk landbouw en voedselzekerheid is. Omwille van het sluiten van restaurants kwamen we met overschotten aan vlees, vis en wijn te zitten, maar andere basisproducten zoals rijst, bloem en pasta vertoonden dan weer tekorten. We zullen in de komende maanden toch eens moeten stilstaan of we nog langer voeding kunnen aanbieden aan dumpingprijzen en of het niet tijd wordt om de landbouwer opnieuw te herwaarderen.

75 jaar na de tweede wereldoorlog strijden we tegen een onzichtbare vijand. Onze infrastructuur is weliswaar niet vernietigd, maar toch maken we oorlogssituaties mee in onze ziekenhuizen, komt onze voedselveiligheid in het gevaar en verliezen we vele duizenden vrienden en familieleden. Van de ene op de andere dag stevenen we af op economische rampscenario's. De oorzaak: een planeet uit evenwicht met een steeds verder uitdijende menselijke bevolking. Het kan niet anders dan dat we ons hier vragen moeten bij stellen.

De toekomst zal er dan misschien (een beetje) anders uitzien maar de belangrijkste les die we zullen trekken uit de huidige crisis is de noodzaak om beter zorg te dragen voor onze planeet en de natuurlijke hulpbronnen die ze voortbrengt. En wie kan hier beter voor instaan dan private eigenaars? Niemand heeft meer dan zij begrepen dat we deze planeet lenen van de volgende generatie.

EEN NATUURBEHEERPLAN?

**DAT IS BOUWEN AAN DE BASIS VAN
EEN DUURZAAM BEHEER!**

Heeft jouw terrein al een toekomstplan? Zoek je een evenwicht tussen de ecologische en economische waarde van jouw groengebied?

Landmax giet jouw doelstellingen in een actiegericht natuurbeheerplan!

Contacteer ons via info@landmax.be of bel 014 26 25 00

Digitale ontmoetingsdag Landelijk Vlaanderen

Auteur: Ute De Meyer

© Jürgen Tack

Wat een jaarlijkse feestelijke gewoonte moest worden, werd dit jaar een technologisch hoogstandje. Op 15 mei gingen we immers een uur lang live de ether in met een interessant programma waarbij je onder meer te weten kwam hoe enkele private eigenaren inspelen op de COVID-19 maatregelen en hoe ze de nadelige gevolgen van die maatregelen trachten op te vangen.

In normale omstandigheden hadden we onze jaarlijkse algemene ontmoetingsdag gevierd in Kasteel Printhaghen in Limburg, maar uitstel hoeft geen afstel te zijn. Als de situatie het toelaat, zullen we jullie later op het jaar verwelkomen om samen een glas te drinken, een toffe babbel te houden en wie weet, zelfs een hand te schudden! Desondanks de uitzonderlijke situatie waarin we ons bevinden, konden we onze leden en geïnteresseerden alsnog een interessante digitale ontmoetingsdag aanbieden, met dank aan onze sponsors Landmax, Agriland en Telemak. Dit jaar mochten jullie genieten vanuit de 'luie' zetel.

Heb je de uitzending gemist? Niet getreurd, hieronder vatten we voor jou de hoogtepunten samen. Je kan ook steeds de uitzending op onze website herbekijken.

Wat heeft Landelijk Vlaanderen in petto voor 2020?

Eerst en vooral, blijven we al onze leden kwaliteitsvol ondersteunen via mail, telefonisch of ter plaatse (afhankelijk van het lidmaatschap). Door het groeiend ledenaantal moeten we de mensen op een gemakkelijke (elektronische) manier kunnen bereiken. Hiervoor zijn we momenteel bezig met de opmaak van een nieuwe databank. Daarnaast blijven we ons magazine 'De Landeigenaar' publiceren, waarin we dit jaar meer op praktijkgerichte artikels willen inzetten.

De laatste jaren is de natuur- en boswetgeving sterk veranderd. Denk hierbij maar aan de bosbeheerplannen die naar natuurbeheerplannen omgezet moeten worden en de nodige veranderingen die dit met zich meebrengt.

Een update van de 'Handleiding voor de private beheerder' is dan ook broodnodig en staat op de planning.

Hiervoor werken we nauw samen met de Bosgroepen en het APB-NB.

Ten derde volgen we het voorkeepsrecht nauwgezet op. We ondersteunen private eigenaars die een grond wensen te kopen om daar zelf de nodige gewenste natuur te realiseren, wat perfect mogelijk is. Wil je een grond verkopen aan je familieleden of kopen, en is er voorkeepsrecht op van toepassing? Contacteer tijdig Landelijk Vlaanderen en we helpen je graag verder. Het is belangrijk om dit te doen vooraleer je een compromis voor de effectieve koop/verkoop aangaat.

Eigenaar Renaud de Kerchove de Denterghem

Vorbereiding Virtuele Tuindagen van Beervelde

Tot slot monitoren we nauwgezet het proces voor het Grondwettelijk Hof inzake gemeentewegen, volgen we de evolutie op van wetgeving inzake erfgoed, jacht- en faunabeheer, de pachtwetgeving, landbouw e.a. en blijven we het Wildlife Estates Label in Vlaanderen promoten.

Een terugblik op het afgelopen jaar

Zoals je weet, moesten we in 2019 allemaal naar de stembus om een nieuw Vlaams en federaal Parlement te verkiezen. Naar aanleiding van deze verkiezingen heeft Landelijk Vlaanderen samen met de Koepel van Vlaamse Bosgroepen, verenigd in het Aanspreekpunt Privaat Beheer - Natuur en Bos, een memorandum opgesteld waarmee we naar de politiek zijn getrokken. Het memorandum bevatte veel aspecten van het buitenleven in Vlaanderen. Met genoeg kunnen we constateren dat veel elementen ervan terug te vinden zijn in de Vlaamse Regeringsverklaring. Hieronder geven we je een kort overzicht.

In de eerste plaats ijverden we voor meer bos in Vlaanderen, een vraag die ook door tal van andere organisaties werd gesteld. Zoals je ongetwijfeld weet, werd onze vraag ingevuld want de Vlaamse Regering heeft namelijk als doel om 10.000 ha extra bos te realiseren tegen 2030, waarvan 4.000 ha deze legislatuur. Dit kan natuurlijk enkel en alleen maar gerealiseerd worden met de betrokkenheid van de private eigenaar.

Vanuit Landelijk Vlaanderen willen we onze schouders zetten onder de doelstelling tot bosuitbreiding van minister Demir.

Het Regeerakkoord heeft ook de ambitie om 20.000 ha bijkomende natuur onder effectief natuurbeheer te brengen. Ook hier moet de private eigenaar ten volle betrokken worden bij de realisatie ervan.

Vervolgens vroegen we in ons memorandum naar een competitieve landbouw, die op een behoorlijke manier de private eigenaar kan vergoeden voor het verhuren van landbouwgronden. Zoals je ongetwijfeld weet, zijn we al jarenlang vragende partij om de pachtwetgeving te moderniseren en meer aandacht te besteden aan de belangen van de private eigenaar. Want als we niet op een evenwichtige manier de pachtwet herbe-kijken, zullen we op korte tot middellange termijn een nog grotere problematiek zien bij jongere boeren die niet meer de kans krijgen om op een gedegen manier van start te gaan. Ook hier kunnen we vaststellen dat de Vlaamse Regering dit tot doel heeft. Met blijdschap kunnen we alvast meedelen dat we gecontacteerd zijn geweest om hierin de eerste stappen te zetten.

Wat betreft ruimtelijke ordening, is de betonstop in een andere vorm gegoten, maar blijft er heel wat aandacht naar de ruimtelijke processen gaan. Ook over erfgoed, dat we nauw opvolgen met onze collega's van de Historische Woonsteden, zijn er heel wat punten opgenomen.

Een derde belangrijke prestatie in 2019 vormden de nieuwe pachtprijscoëfficiënten voor Vlaanderen. Deze werden voor de komende 3 jaar door de pachtprijscommissie vastgelegd.

In onze buurlanden zagen we heel wat negatieve pacht prijzen, iets dat we vanuit Landelijk Vlaanderen absoluut wilde vermijden. Na een stevige onderhandeling met een tegenpartij die geen verhoging wou, zijn we er toch in geslaagd om een gemiddelde

pachtprijsverhoging te realiseren van 2 %, waarbij dit in sommige streken zelfs oploopt tot 10 %. Voor meer informatie over de pachtprijscoëfficiënten, kan je Landeigenaar editie 86 op onze website raadplegen.

Tot slot, trokken we met Landelijk Vlaanderen naar het Grondwettelijk Hof tegen het Decreet Gemeentewegen. Meer hierover kan je verder in dit artikel lezen.

Virtuele Tuindagen van Beervelde

Dat 2020 geen gewoon jaar is, merken ook een deel van onze leden. Een aantal van de grotere domeinen in Vlaanderen die economisch gerund worden en op inkomsten van bezoekers rekenen, zien hun winst als sneeuw voor de zon verdwijnen. Deze inkomsten zijn broodnodig om terug te investeren in de natuur, erfgoed, tuin, parkdomein... In deze tijden moet er naar alternatieven gezocht worden, en ook op het kasteeldomein van Beervelde leidt corona tot creativiteit.

Jaarlijks komen er zo'n 20.000 liefhebbers naar de Tuindagen van Beervelde. De Tuindagen fungeren als een verzamelpunt voor tuinliefhebbers en kwekers, een plek waar bedrijven en geïnteresseerden elkaar ontmoeten, kennis uitwisselen, sociale contacten onderhouden, genieten van de natuur... De Tuindagen die niet kunnen doorgaan, betekenen een serieuze financiële kater voor het domein, maar ook voor de vele standhouders die jaarlijks aanwezig zijn.

Met een virtuele wandeling door de dreef tot aan de kasteelvilla heeft de eigenaar op een dynamische manier weten in te spelen op de onverwachte crisissomstandigheden.

Op die manier kunnen liefhebbers mee genieten van de mooie natuur op het domein en zet hij de standhouders in de kijker. Op de website zijn ook alle initiatieven gebundeld en kunnen er alsnog plaatselijke producten verkocht worden. Ook kan je via een interactieve kaart de plaatselijke kwekers opzoeken.

Beervelde is een toonbeeld voor vele andere domeinen om ook in moeilijke tijden *out of the box* te denken en een nieuw businessmodel uit te testen. Vanuit Landelijk Vlaanderen juichen we zulke innovatieve initiatieven alleen maar toe. We zijn dan ook heel tevreden dat Renaud zijn liefde voor de tuin via alle mogelijke manieren probeert over te brengen.

Meer informatie over het kasteelpark en de Tuindagen: <https://www.parkvanbeervelde.be/nl>

Op verkenning bij domein Heihuyzen

Wandelaars en fietsers ontdekken de nieuw opengestelde paden

Naast de negatieve gevolgen van de crisis, zijn er ook positieve coronaverhalen te vertellen. Zo hebben een aantal van onze leden de druk op de open ruimte proberen te ontlasten door private wandelwegen open te stellen. Op die manier besloten die private eigenaren een maatschappelijke bijdrage te leveren en mee te leven in deze moeilijke tijden.

Zo nam voorzitter Christophe Lenaerts als eerste het initiatief om extra wandelwegen open te stellen op het domein Heihuyzen. Hiervoor werd via Landelijk Vlaanderen contact opgenomen met minister Demir die het initiatief toejuichte, alsook met de lokale overheid, politie en brandweer, vanwege het verhoogde brandgevaar in de provincie Antwerpen. Naast de reeds 13,5 km open-

De zijwegen worden afgesloten met linten.

gestelde wandelpaden, kunnen buurtbewoners tijdens de coronamaatregelen naar hartenlust 3,6 km aan extra wandelwegen verkennen. De wandelpaden zijn open van 9u tot 17u, om de vele fauna in het natuurgebied niet al te zeer te verstoren.

Vanuit onze organisatie willen we benadrukken dat we dergelijke initiatieven ondersteunen, maar onder de strikte conditie dat het de private eigenaar is die, uit volledig vrije keuze en zonder verdere verplichtingen, het initiatief hiertoe kan nemen. Uiteraard met volle respect vanuit de gemeenschap voor het rustig genot en het beheer dat op private eigendommen gevoerd wordt. Ook moeten alle geldende regels netjes gevolgd worden (afstand houden, honden aan de leiband, niet sluikestorten...). Daarnaast beschikt ook niet iedereen over de nodige infrastructuur en personeel om dit in goede banen te leiden, waardoor zulk initiatief niet altijd mogelijk is.

Meer informatie over het domein: <http://www.heihuyzen.be/>

Tekort aan kampplaatsen voor Scouts en Gidsen Vlaanderen

Doordat de grenzen van vele landen gesloten zijn, moeten jeugdbewegingen dit jaar noodgedwongen hun buitenlandse kampen afzeggen. Vaak zijn ze op zoek naar binnenlandse kampplaatsen ter vervanging, maar omdat deze steeds een jaar of zelfs enkele jaren van tevoren gereserveerd worden, is het aanbod in België ook beperkt.

Vanuit Landelijk Vlaanderen willen we Scouts en Gidsen Vlaanderen graag een handje helpen om extra kampplaatsen te vinden én ter beschikking te stellen. We willen immers de mooie herinneringen en ongelofelijke ervaringen die de jongeren op kamp opdoen helpen vrijwaren.

Daarom doen we een warme oproep naar onze leden en sympathisanten: **help jij de vele Vlaamse jongeren zoeken naar een geschikt terrein? Of beschik je zelf over een mogelijke kampplaats? Bekijk dan zeker de voorwaarden op onze website en de contactgegevens van Scouts en Gidsen Vlaanderen.**

De bevoegdheden van gemeenten over het sluiten en openstellen van gemeentewegen breidt sterk uit.

Decreet Gemeentewegen

Het Decreet Gemeentewegen dat in september 2019 van kracht is gegaan, breidt de bevoegdheden van gemeenten sterk uit, zeker wat het sluiten en openstellen van gemeentewegen betreft. De rechtspositie van de private eigenaar wordt met dit decreet sterk aangetast. Naast ons beroep tot vernietiging bij het Grondwettelijk Hof ingesteld door meesters Stijn Verbist en Joris Claes, heeft ook een particuliere persoon een beroep tot vernietiging en schorsing ingesteld. De vraag tot schorsing werd afgewezen omdat de hoogdringendheid t.a.v. die persoon niet was aangetoond.

Met onze vraag tot vernietiging trachten we niet alleen de impact op het eigendomsrecht te beperken, maar ook het gebrek aan rechtsbescherming van de eigenaars aan te klagen en het feit dat de gemeente tegelijk rechter en partij wordt in bepaalde gelegenheden. Aanvankelijk zou de procedure 1 tot 1,5 jaar duren, maar we moeten rekening houden met eventuele vertraging door COVID-19. Het indicatief tijdsverloop is als volgt:

- beroep ingediend op 11 februari 2020 en op 13 februari 2020 ingeschreven op de rol van het Grondwettelijk Hof;
- 20 februari 2020: samenvoeging met een andere zaak tegen hetzelfde decreet ingesteld → naar een gezamenlijk eindarrest;

- in afwachting van de memorie van de Vlaamse Regering door corona-uitstel → termijn voor indiening van de Vlaamse Regering is verlengd tot 3 juni 2020;
- vervolgens betekening van de memorie van de Vlaamse Regering aan Landelijk Vlaanderen (juni - juli 2020?);
- Verder verloop;
- Uitspraak in de loop van 2021?

Indien je meer uitleg wenst over het decreet, kan je steeds de toelichting van meester Stijn Verbist herbekijken op onze website.

Algemene Ledenvergadering 2020 is gesponserd door:

Bos

De relatie tussen bos en koolstof, een stimulans voor duurzaam bosbeheer

Inleiding tot certificering van koolstofopslag in bos, natuur en landbouw

Auteur: Jan Spaas, bestuurder Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

De betekenis van bos en hout komt in het kader van de klimaatwijziging regelmatig ter sprake in de vakpers en de media. Dit onder 2 vormen: de adaptatie van bomen en planten aan een gewijzigd klimaat enerzijds en de mitigatie van de klimaatwijziging door de invloed van plantengroei en bodem anderzijds. Bij het aspect bosbescherming in een gewijzigd klimaat (dat gekenmerkt wordt door perioden met hittegolven, droogte en sterke zonnestraling afwisselend met storm en zware regenval, en mogelijk nieuwe ziekten en insectenplagen) zijn volgende vragen van belang:

- In hoeverre kan een aanpassing binnen de boomsoort de abiotische evoluties volgen?
- Moet er gezocht worden naar nieuwe soorten en/of herkomsten die aangepast zijn aan de toekomstige standplaatscondities?
- Moeten er beheertechnieken aangepast worden?

Toegepast wetenschappelijk onderzoek, zo mogelijk gecoördineerd met Vlaamse (onderzoeks)instellingen die daartoe kunnen bijdragen, is noodzakelijk.

Bos en koolstof

Koolstof opslaan in bos en hout kan onder 3 vormen gerangschikt worden (3 x S):

- **Sekwestratie** (= een verhoogde koolstofopslag) van CO₂ in de boven- en ondergrondse biomassa van bomen en de bosbodem;
- **Stockering** in houtproducten als zodanig;
- **Substitutie** door hout van materialen geproduceerd op basis van fossiele grondstoffen en sterk energieverbruikend. Men spreekt van 'materiaalsubstitutie', bv. bij het gebruik van hout i.p.v. aluminium voor vensters (vermijdt de uitstoot van 7,71 ton CO₂/m³). In het geval hout gebruikt wordt voor energie door verbranding spreekt men van 'energiesubstitutie'.

Sekwestratie van CO₂ in de boven- en ondergrondse biomassa van bos en bomen

De studie 'Forêt et Carbone' rapporteert cijfermatig over de positieve bijdrage van het bos aan het temperen van de klimaatveranderingen en dit niet alleen als een statisch gegeven, doch ook positief evoluerend dankzij toenemend houtgebruik en substitutie van milieuschadelijke materialen.

Voorts drukt de studie de hoeveelheid opgeslagen C (koolstof) uit in ton C of ton CO₂ per hectare. Zo is een ton C gelijkwaardig aan 3,67 ton CO₂.

De tijdschaal van de koolstofcyclus is verschillend naargelang er een kaalkapbeheer of een uitkapbeheer gevoerd wordt. In het tweede geval blijft de opslag min of meer constant. In het eerste geval, valt de bovengrondse sekwestratie tot nul en neemt terug toe naargelang de hergroei, dus op voorwaarde van spontane verjonging of mits herbebossing.

Tabel 1: Verdeling van koolstofvoorraden in bossen (ton C/ha) (Giec, 2000; Dupouy *et al.*, 2000)

Zone	Biomassa	Bodem	Totaal
Boreaal	64	344	408 ton C/ha
Tropisch	120	123	243 ton C/ha
Gematigd	57	96	153 ton C/ha

Binnen de klimaatzones worden nog verschillen in opslag per hectare vastgesteld

naargelang de hoogteligging, de kwaliteit van de standplaats en het bostype in het algemeen. Zo heeft het bostype loofhout als hooghout een gemiddelde opslag van 101 ± 2 ton C/ha en loofhout als hakhout gemiddeld 42 ± 3 ton C/ha. Verder heeft naalddhout een gemiddelde opslag van ongeveer 74 ± 2 ton C/ha.

Tenslotte worden grote verschillen in opslag (ton C/ha) vastgesteld tussen de boomsoorten (zie tabel 2)

Tabel 2: gemiddelde opslag per hectare volgens de hoofdboomsoort van het bosbestand (exclusief bodemkoolstof) (IGN, 2015).

Loofhout	
Boomsoort	Gemid. ton C/ha
Beuk	109 ± 5
Wintereik	104 ± 3
Tamme kastanje	90 ± 6
Haagbeuk	90 ± 6
Zomereik	87 ± 3
Naalddhout	
Fijnspar	99 ± 6
Douglas	90 ± 10
Grove den	59 ± 4

Als algemene trend kan vastgesteld worden dat de gesekwestreerde hoeveelheid C gerelateerd is aan het volume per hectare. Een op koolstofsekwestratie gericht bosbeheer wordt in binnen- en buitenland bevorderd door de financiering van koolstofprojecten ter compensatie

voor de emissie van broeikasgassen door instellingen, ondernemingen en instanties die hun uitstoot niet voldoende kunnen reduceren. In de 'Silva Belgica' van september - oktober 2019 werd het compensatiemechanisme voor koolstofsekwestratie in bos en natuur becommentarieerd. Verspreid worden er initiatieven op vrijwillige basis ontwikkeld. Op korte termijn is er door de privésector overleg tussen de gewesten voorzien. Er wordt daarbij eveneens gepoogd een privaat, publieke samenwerkingsformule (PPS) tot stand te brengen.

CO₂-projecten in Vlaanderen

Uitgaande van weerbare bossen en natuur, keren we terug naar de vraag: 'Hoe kunnen CO₂-projecten in Vlaanderen opgezet worden?' Hiervoor zijn 3 partijen vereist:

- De onderneming, burger of instelling die zijn niet te reduceren emissies van broeikasgassen wil compenseren door financiering van projecten voor sekwestratie in bos en/of natuur door de tweede partij;
- De bos- en natuurbeheerder;
- Een derde instantie controleert de sekwestratie in het project, dat aan vastgestelde criteria moet voldoen en niet mag leiden tot een terugloop van essentiële ecosysteemdiensten zowel economisch, als ecologisch en sociaal.

Het project gaat dus steeds uit van een holistische visie, met een voorkeur om dit op een grotere schaal te realiseren. Dit vraagt samenwerking over een aaneengesloten gebied en is trouwens zeer wenselijk gezien de aangeboden te compenseren volumes meestal substantieel zijn. Dergelijke samenwerking via de Bosgroepen organiseren ligt daarom ook voor de hand.

Om in het belang van de aanbodzijde, de sponsor, een certificering van de gefinancierde maatregel te verantwoorden, moet er duidelijk sekwestratie aangetoond worden door de controlerende instantie en dit op basis van specifieke erkende criteria, zoals:

- bebossing van landbouwgrond, struweel, braak en dergelijke, bv. voor 24 jaar (duur van een natuurbeheerplan);
- vernatting met als resultaat veenvorming;
- herbebossing ingevolge herstel na brand, storm, plagen (bv. fijnspar vernietigd door letterzetter);
- omvorming van hakhout naar middelhout.

Conclusie

In dit artikel werden 3 verschillende manieren om extra koolstof op te slaan aangehaald. Daarna werd er dieper ingegaan op de relatie tussen bos en koolstof, waarbij een overzicht van de variatie in gemiddelde koolstofopslag in bos en bodem naargelang de klimaatzones en boomsoort gegeven werd. Dit kan dienen als een stimulans voor duurzaam bosbeheer. Voorts tracht het artikel eveneens de aandacht op te wekken van en voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek, wat misschien gecoördineerd kan worden door betrokken instellingen met de bedoeling criteria en methoden op punt te stellen die het voor de compenserende en uitvoerende partijen mogelijk maken hun bijdrage tot de problematiek van de broeikasgassen te realiseren.

Openstaande vragen

In de landbouwsfeer citeren we volledigheidshalve naast bos en natuur volgende voorstellen:

- mogelijke omvorming van akker naar permanent grasland;
- aanleg van houtkanten voor een voldoende lange periode;
- teelt van gewassen zoals bamboe die gebruikt worden voor duurzame producten;
- gewassen geschikt voor de productie van biogas.

Met deze agrarische maatregelen glijden wij af naar 'stockering' in afgeleide producten en/of 'substitutie' van materialen en brandstoffen (zie hoger 3 x S).

In hoeverre kan agroforestry extra koolstofopslag in producten vastleggen en voor hoelang verzekeren? Geteeld hout en planten zijn bruikbaar voor elektrische en/of thermische energie en de uitstoot van koolstof bij dit proces is beperkt in verhouding tot de gesubstitueerde fossiele brandstof. Hogervermelde mogelijkheden gaan verder dan voorgesteld in de 'Haalbaarheidsstudie naar het opzetten van een programma van Domestic Offset Projects (DOP) via natuurontwikkeling', maar zijn wel realistisch. Aansluitend op de 'erkende maatregelen' volgt uiteraard de controle op de uitvoering en de metingen van de effectief gerealiseerde verhoogde koolstofopslag. De methode daartoe moet op voorhand vastgelegd worden en aan een deskundige instantie toevertrouwd worden.

Wel bekend zijn initiatieven op vrijwillige basis waarbij compenseerders via bv. een boomkwekerij, een Bosgroep of rechtstreeks met een beheerder bosbouwmaatregelen sponseren. Met alle waardering voor dergelijke initiatieven, menen wij evenwel een verantwoord landelijk, transparant gemakkelijk toepasbaar en voor iedereen begrijpbaar systeem te moeten ambiëren.

Bronnen: Kempeneers, J., Wittebollen, L., Dierckx, E., en Cornelissen, D. (2017) Haalbaarheidsstudie naar het opzetten van een programma van Domestic Offset Projects (DOP) via natuurontwikkeling.; Martel, S., Casset, L. en Gleizes O. (2015) *Fôret et Carbone*. Parijs: CNPF-IDF; publicaties in Franse bosbouw tijdschriften.

Industriële complexen
KMO-gebouwen
Logistieke ruimtes
Winkelcomplexen
Kantoren
Zwembaden

www.willynaessens.be

A partridge with brown and grey plumage is standing in a field of tall green grass. The bird is facing right, with its head turned slightly towards the viewer. Its beak is open, as if it is calling or singing. The background is a soft-focus field of similar grass and small white flowers.

Landbouw

Beheerovereenkomsten: betaling voor de levering van ecosysteemdiensten

Auteur: Jurgen Tack

Je leest in 'De Landeigenaar' regelmatig over de noodzaak om een vergoeding voor ecosysteemdiensten te voorzien. Nochtans heeft Vlaanderen reeds verschillende vormen van vergoedingen voor ecosysteemdiensten. Wellicht het meest gekende instrument is de beheerovereenkomst.

Een beheerovereenkomst sluit je af met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voor een periode van 5 jaar. Je gaat een dergelijke verbintenis volledig vrijwillig aan omdat je als landbouwer wil meewerken aan de realisatie van de Vlaamse biodiversiteitsdoelstellingen. Voor de geleverde inspanningen mag je rekenen op een jaarlijkse vergoeding. Voor specifiek advies welke beheerovereenkomsten het beste ingezet kunnen worden op jouw landbouwbedrijf kan je steeds terecht bij een bedrijfsplanner van de VLM.

Vanuit Landelijk Vlaanderen ijveren we ervoor dat niet enkel landbouwers en landbouwbedrijven vergoed worden voor het leveren van ecosysteemdiensten.

Iedereen die bijdraagt tot deze diensten zou er ook op eenzelfde wijze moeten voor vergoed worden. Zo zouden ook private landeigenaars en jagers een analoge vergoeding moeten kunnen krijgen.

Doorheen de jaren heen heeft de VLM tal van beheerovereenkomsten ontwikkeld. Elk van deze beheerovereenkomsten heeft een specifieke doelstelling, specifieke vereisten en een vastgestelde opbrengst voor wie de beheerovereenkomst afsluit. Hierna een kort overzicht.

Beheerovereenkomst perceelsranden

Met een beheerovereenkomst perceelsranden kunnen gras(kruiden) stroken en bloemenstroken aan de rand van landbouwpercelen aangelegd en onderhouden worden. Dergelijke stroken hebben een bufferende werking en vermijden de afvloeï van meststoffen, bestrijdingsmiddelen en bodemdeeltjes. Ga je op deze stroken ook nog een aangepast maaibeheer uitvoeren, dan draag je meteen ook bij aan de ontwikkeling van waardevolle vegetatie en geef je tal van dieren een plekje om te overleven.

Beheerovereenkomst perceelsranden: grasstrook © K&DM

Beheerovereenkomst voor de aanleg en het onderhoud van een bloemenstrook

Een speciale perceelsrand is de bloemenstrook. Deze strook zorgt voor pollen en nectar waar bestuivers dol op zijn. Bestuivers zijn op hun beurt belangrijk bij de bevruchting van de landbouwgewassen. Een win-win situatie met een financiële vergoeding voor de aanleg en het onderhoud van de stroken.

Een dergelijke bloemenstrook wordt vaak in de nabijheid van een onverharde weg of een houtkant aangelegd. Een bloemenstrook verhoogt het aanbod aan voedsel (pollen en nectar) voor insecten zoals bijen en vlinders. Deze zijn op zich dan weer een voedselbron voor tal van akkervogels en dragen ook bij aan de bestuiving van de landbouwgewassen.

Beheerovereenkomst hamster

De hamster is een sterk bedreigde diersoort die slechts op enkele plaatsen in Vlaanderen nog voorkomt. Om de soort te ondersteunen, kunnen landbouwers maatregelen nemen die de hamster een verhoogde overlevings- en voortplantingskans kunnen geven. Ingrepen kunnen verschillende vormen aannemen: van de aanleg van een luzernestrook tot het zaaien van een hamstervriendelijke nateelt kort na een vroeg geoogste teelt.

Een beheerovereenkomst voor hamster kan je wel slechts afsluiten in beheergebieden aangeduid voor deze soort.

Beheerovereenkomst grauwe kiekendief

De grauwe kiekendief is een typische roofvogel in de Vlaamse akkergebieden. De VLM hoopt de grauwe kiekendief terug in Vlaanderen te krijgen als broedvogel. Naast geschikte nestplaatsen is het daarbij belangrijk om in te zetten op voldoende voedselaanwezigheid voor deze vogel. Het behoud van de grauwe kiekendief vraagt om tal van maatregelen. Vaak worden verschillende beheerovereenkomsten dan ook in combinatie met elkaar ingezet. Zo worden vaak gras en bloemenstroken gecombineerd met de aanleg van faunavoedselgewassen of met de aanleg van een luzernestrook en een gemengde grasstrook typisch voor vogelakkers.

Een beheerovereenkomst voor grauwe kiekendief kan je wel slechts afsluiten in beheergebieden aangeduid voor deze soort.

Beheerovereenkomst akkervogels: stoppels blijven gedurende de winter staan op het veld © K&DM

Beheerovereenkomst akkervogels

Heel wat akkervogels, zoals veldleeuwerik en patrijs, hebben het moeilijk in Vlaanderen. Dat is ook elders in West-Europa het geval. Ze zijn het slachtoffer van wijzigingen in het landbouwlandschap waarbij ze te weinig voedsel-, broed- en schuilplaatsen vinden. Gemengde grasstroken zijn een uitstekende beheersmaatregel

voor akkervogels. Ze vinden er enerzijds de nodige insecten voor zichzelf en hun jongen, anderzijds biedt de grasstrook hun ook heel wat schuil- en nestmogelijkheden. Natuurlijk kan je ook een handje helpen om hun in het nodige voedsel te voorzien door jouw teelt aan te passen naar tarwe of boekweit. Wanneer deze gewassen in het voorjaar blijven staan, kunnen de vogels zich de ganse winter voeden en vinden ze in het voorjaar beschutting terwijl elders de akkers er vaak kaal bij liggen. Uiteraard is de combinatie van de verschillende beheervormen optimaal omdat op deze wijze zowel in voedsel als in schuilplaatsen wordt voorzien. Voor meer informatie, lees het artikel 'PARTRIDGE en landeigenaars in de bres voor de akkerbiodiversiteit' in deze Landeigenaar.

Beheerovereenkomst weidevogels

Typische weidevogels voor Vlaanderen zijn de grutto en de tureluur. Deze soorten zijn sterk achteruit gegaan omdat vroegere maaidata, de hogere veerbezetting en een gebrek aan voeding het moeilijk maken voor deze soorten om hun legsels met succes uit te broeden. Voor deze soorten is het dan ook bijzonder interessant wanneer de landbouwer zijn maaidatum kan uitstellen tot na 22 juni. Bij voorkeur gebeurt dit op het volledige perceel maar ook de toepassing hiervan op beperkte stroken kan reeds succesvol zijn. De lagere opbrengst van het maaisel wordt dan vergoed binnen de vergoeding van de beheerovereenkomst. Maar je kan ook een beheerovereenkomst aangaan waarbij de veebezetting sterk wordt beperkt tijdens het broedseizoen. Zo geven we de weidevogels voldoende tijd om hun jongen uit te laten komen en groot te brengen.

Beheerovereenkomst erosiebestrijding

Hellende akkers (vaak voorkomend in het zuiden van Vlaanderen) zijn zeer gevoelig aan erosie. Zo stroomt in de zandleem- en leemstreek jaarlijks 1 tot 10 ton grond per hectare weg. In extreme gevallen kan dit zelfs tot 100 ton per hectare oplopen. Erosie is nefast voor de landbouwer die zijn meest vruchtbare grond, inclusief zaai- en plantgoed, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen ziet wegstromen. Dit heeft uiteraard ook negatieve gevolgen voor de bodemkwaliteit en vervuult de waterlopen. De aanleg van grasstroken en strategisch grasland kan erosie in belangrijke mate tegengaan. Door het gras wordt het afstromende water afgeremd en worden de wegspoelende deeltjes door de grasmatten opgevangen. Ook de aanleg en het onderhoud van erosiedammen, gemaakt uit strobalen, kunnen in aanmerking komen voor beheerovereenkomsten.

Beheerovereenkomst kleine landschapselementen: houtkant met een tussengezaaid landbouwgewas om onkruidvorming te voorkomen © K&DM

Beheerovereenkomst kleine landschapselementen: haag © K&DM

Beheerovereenkomst kleine landschapselementen

Kleine landschapselementen waaronder hagen, knotbomen, houtkanten... kwamen vroeger veelvuldig voor in Vlaanderen. Vandaag zijn ze zelfs erkend als cultureel erfgoed. Kleine landschapselementen zijn ook een zeer geschikt leefgebied voor tal van dieren die er voeding vinden, er een rustplaats vinden of er nestelen. Ook voor

de landbouw zijn de kleine landschapselementen nuttig. Ze zorgen immers voor een microklimaat, ze zijn nuttig bij de erosiebestrijding en vee vindt er bescherming.

Beheerovereenkomst soortenrijk grasland

Een doorsnee grasland in Vlaanderen is soortenarm. Als landbouwer maak je immers de keuze om een grassoort te verbouwen die een zo maximaal mogelijke opbrengst oplevert. Je kan echter een beheerovereenkomst afsluiten met het oog op het ontwikkelen van soortenrijk grasland. Landbouwers die al soortenrijk grasland in gebruik hebben, kunnen dan weer een beheerovereenkomst afsluiten met het oog op de instandhouding van dit soortenrijk grasland. Bij deze vorm van beheerovereenkomst mogen geen bestrijdingsmiddelen, meststoffen en bodemverbetersaars gebruikt worden. Ook wordt gevraagd een specifiek maai- en/of beweidingsregime toe te passen.

Beheerovereenkomst waterkwaliteit

Een belangrijke doelstelling om tot een betere waterkwaliteit te komen in Vlaanderen is het verminderen van de verontreiniging door nitraten afkomstig uit de landbouw. Dit kan door het verbouwen van gewassen met een laag gemiddeld nitraatresidu. Deze gewassen beperken de uitspoeling van stikstof naar het grond- en oppervlaktewater. Dezelfde gewassen hebben vaak een belangrijke meerwaarde naar het inbrengen van koolstof in de bodem met een betere bodemstructuur en een hogere bodemdiversiteit tot gevolg.

Het basisprincipe van een beheerovereenkomst is steeds dezelfde: door in te grijpen op je landbouwpercelen krijg je vaak een gemiddeld lagere opbrengst. De vergoedingen voor de beheerovereenkomsten vergoeden dit verlies en voorzien ook in de nodige middelen om een deel van je landbouwgrond aan te leggen en te onderhouden.

Interesse in het afsluiten van een beheerovereenkomst? Dan dien je ten laatste op 1 oktober je aanvraag in te dienen bij de VLM: https://www.vlm.be/nl/themas/Mestbank/uw_dossier/Mestbankloket/Paginas/default.aspx

**U beheert uw erfgoed
met uiterste zorg.**

**Wij doen hetzelfde
voor uw verzekeringen.**

Wat u nauw aan het hart ligt, beschermt u met uiterste zorg. Of het nu gaat om uw patrimonium, uw professionele activiteiten of uw gezin. Wij dragen daar graag ons steentje aan bij. Dankzij onze jarenlange ervaring in het verzekeren van ondernemingen, bedrijfsleiders en zelfstandigen uit alle sectoren weten we perfect hoe we u optimaal kunnen beschermen.

Wenst u meer informatie of persoonlijk advies? Bel ons op **03 482 15 30** of mail naar **info@vandessel.be**.

Over Van Dessel Insurance Brokers

Van Dessel biedt onafhankelijk verzekeringsadvies aan ondernemingen en particulieren. Wij beheersen uw risico's met een pakket polissen op maat van uw bedrijf en uw gezin. En met juist advies van specialisten.

www.vandessel.be

Lionel le Hardy
de Beaulieu
BIV 102 811

Charles Lambrechts
BIV 511 473

Hulp nodig bij het schatten of voor de aan- of verkoop van landbouwgrond, bos, natuur, prestige-eigendom of woning met karakter?

Wij staan voor u klaar!

+32 2 640 00 61 - info@country-estates.be
Regentlaan 40 - 1000 Brussel
www.country-estates.be

Landgoed in de kijker

Het kasteeldomein van Leeuwerghem

Bruisend theater van het classicisme

Interview door Alec van Havre - Foto's: © kasteeldomein van Leeuwerghem

Op weinige plaatsen in het Vlaamse landschap komt het classicisme zo volwaardig aan zijn trekken als in de heuvels van Zottegem, tussen Elene en Leeuwerghem. Op dit domein heeft de eeuw van de Verlichting definitief beslag gelegd op het landschap en een wondermooi verfijnd en afgelijnd kader geschapen dat jaarlijks de bewondering van duizenden bezoekers wekt. Het behoud, de uitstraling en beleving van dit historisch patrimonium wordt vandaag met succes verzekerd door de familie della Faille d'Huyse, die al decennialang de toeristische kaart getrokken heeft. Graag gaan wij in gesprek met de beheerder, baron Baudouin della Faille d'Huyse, over de multifunctionele onderneming die het beheer van dit uitzonderlijk kasteeldomein uitmaakt.

AvH: het classicisme van de 18de eeuw heeft dit eeuwenoud landgoed voorgoed getekend. Wat is de geschiedenis van dit beeldschoon geheel?

BdF: Leeuwerghem is een buitengewone plek die veel geschiedenis uitademt. Die van de heren van Leeuwerghem gaat immers 1.000 jaar terug in de tijd. Er werden achtereenvolgens 3 kastelen gebouwd op dezelfde plek: een middeleeuws kasteel waarvan de funderingen nog altijd zichtbaar zijn in de kelder, een renaissancekasteel en het huidige kasteel uit de 18de eeuw in Frans-classicistische stijl.

In de 18de eeuw was Leeuwerghem het zomerverblijf van de familie d'Hane, een zeer invloedrijke familie uit Gent. Graaf Pieter Emmanuel d'Hane, oprichter van de Academie voor Schone Kunsten van Gent, was een bekende estheet met een passie voor architectuur, kunst en tuinen. Hij legde zich toe op het opluisteren van zijn herenhuis in Gent (dat nu een museum is) en in 1764 op het reconstrueren van zijn kasteel in rocaille-stijl als zomerresidentie, met prachtige Franse tuinen waarvan de zichtassen nog altijd aanwezig zijn. Er is een grote gelijkenis tussen Leeuwerghem en het kasteel Bellevue in Frankrijk, in 1748 gebouwd in Meu-

don, dat nu niet meer bestaat maar een geschenk uitmaakte van koning Lodewijk XV aan zijn favoriete, markiezin de Pompadour. Die 2 kastelen leken in alle opzichten op elkaar, zeker door hun typisch vierkantig plan, iets wat ongewoon was in die tijd.

Zijn oudste zoon Emmanuel, nam in 1786, het lot van Leeuwerghem in handen. Hij was een jongeman vol nieuwe ideeën afkomstig uit Engeland, die graag in het kasteel verbleef. Tuinen en plantkunde waren zijn passie en hij verzamelde exotische planten. Hij liet het kasteel verfraaien (Adam-stijl in het grote salon en behangpapier uit China)

en veranderde heel wat aan de tuinen van zijn vader, met behoud van de zichtassen. Hij legde een opeenvolging van vijvers in het hoofdperspectief van het park aan, alsook bosjes en een schitterend en charmant openluchttheater.

Naast het klassieke park richtte hij over een 10-tal ha een Engels bos in, opgeluisterd met originele *follies*: een astronomische toren, een obelisk, een hutje... Na het Koninklijk Domein van Laken is dit de vroegste en grootste Anglo-Chinese tuin uit onze streken. Het is een heuvelachtig gebied (23 m hoogteverschil) met 9 bronnen op de hoogste punten. Zo kon hij verschillende vijvers, watervallen en stroompjes creëren die samen idyllische taferelen vormen, die de wandelaar ontdekt wanneer hij de kronkelige padjes volgt. Emmanuel d'Hane was lid van de Gentse vrijmetselaarsloge '*La Bienfaisante*'.

In de keuze van bepaalde *follies* en het parcours vinden we de symboliek van de inwijding in de vrijmetselarij terug.

Wellicht hebben de theorieën van Jean-Jacques Rousseau over '*Le paysage idéal*' ook hun invloed gehad. In de tuinen is er zelfs een replica van de graftombe van de beroemde filosoof.

Door de Franse Revolutie kon hij zijn ambitieus plan helaas niet afwerken. In 1789 ving Leeuwigem nog Franse vluchtelingen op, zoals de gravin van Marsan, gouvernante van de koninklijke kinderen van Frankrijk, die er meer dan een jaar verbleef. Maar in 1791 moest de familie d'Hane naar Engeland op de vlucht. Het kasteel

werd geplunderd, de parkvloeren werden losgerukt. In 1797 kon de familie haar goederen terugkopen en tijdens de Honderd Dagen, tot aan de nederlaag van Napoleon, verbleef koning Lodewijk XVIII in hun prachtig herenhuis in de Veldstraat in Gent en op hun zomerresidentie in Leeuwigem.

Sindsdien hebben de nazaten van de familie d'Hane het kasteel en de tuinen in eigendom aangehouden en het domein voor een groot deel in zijn toenmalige vormen bewaard, wat vandaag nog de grote aantrekkingskracht ervan uitmaakt. Dit is onze familiale traditie.

AvH: onder uw beheer is Leeuwigem uitgegroeid tot een toeristische trekpleister met respect voor erfgoed- en landschapswaarden. Hoe bent u te werk gegaan?

BdF: ik ben steeds een ondernemer en doe-het-zelver geweest. De laatste decennia heb ik dan ook volledig gewijd aan het genereren van de nodige tijd en middelen om het kasteeldomein niet alleen staande te houden, maar ook verder te ontwikkelen als Vlaams en Europees erfgoed. Dit is niet evident, maar met de steun van mijn familie zijn wij daar wel in geslaagd. Volle inzet was dus een eerste vereiste. Een goede maatschappelijke inbedding en capaciteit om naar partners uit te reiken was een tweede noodzaak.

Wij hanteren voluit de logica van het particulier landgoed-beheer, maar berusten op goede samenwerking om zo tot uitstraling te komen.

Hieruit volgt heel wat overlegpraktijk en uitwisseling met de lokale gemeenschap.

Het is steeds de bedoeling geweest om de grote troeven van het domein vanuit hun erfgoed- en landschappelijke waarden aan te spreken om hier rond een goed werkend verdienmodel te ontwikkelen voor het onderhoud en behoud ervan. Dat is ook de hoofd-beheerdoelstelling van het kasteeldomein. Vanuit zijn specifieke architectuur, situatie, tuinen, park en dreven is dit landgoed van een 30-tal ha er historisch op gericht om een opmerkelijk esthetisch kader te zijn voor ontvangsten en gastvrijheid.

Sinds de 18de eeuw is het een '*hof van plaisantie*' van eerste klasse.

De evenementen leveren dus het leeuwendeel van de inkomsten aan. De uitgaven worden door het onderhoud en het beheer van erfgoed en park gedecteerd. Dit gebeurt volgens het Bos- en Landschapsbeheerplan 2013-2037, dat in 2014 goedgekeurd werd. Hiervoor stellen wij voltijds een tuinier aan het werk en verrichten wij zelf heel wat werk op het terrein. Ook werd geïnvesteerd in een quasi volledige set van onderhoudsmachines. Uit traditie voor de historische landelijke activiteiten op het domein, houden wij een aantal verpachte landbouwgronden aan, verrichten wij wat economisch bosbeheer en wordt de weidelijke jacht als faunabeheer bedreven.

AvH: het onderhoud en de renovaties van een dergelijk patrimonium lijkt een immense opgave. Kunt u ons hierover meer vertellen?

BdF: het park komt momenteel nog steeds grotendeels overeen met de aanpassingen aangebracht tussen 1786 en 1793. Sinds eind jaren 80 zijn heel wat renovaties doorgevoerd, wat de schoonheid van deze erfgoedsite voor de toekomst verzekert:

- de restauratie van de vijver van de sphinxen in 1989, met de hulp van de Koning Boudewijnstichting: hij werd uitgebaggerd en de ondersteuning werden vernieuwd. Ook de sphinxen werden gerestaureerd;
- de 'Joli Bois' werd in 1999 gerestaureerd dankzij het originele plan dat de familie nog altijd in haar bezit heeft;
- in 2003 werd de brug in blauwsteen achteraan het kasteel gerenoveerd;
- de steunmuren van het heuveltje van het kasteel en het plaveisel van het voorplein werden in 2006 gerenoveerd;
- de standbeelden van Diana en Apollo werden hersteld met de hulp van de Koning Boudewijnstichting in 2010.

Sindsdien hebben wij van jaar tot jaar heel wat tijd en middelen geïnvesteerd in de renovatie van de grote oppervlakten aan dakwerk over de verschillende gebouwen. Slechts een klein deeltje moet nog onder handen genomen worden.

Dit is een mooi geschenk naar de komende generaties toe!

AvH: het toeristisch en evenementieel aanbod, aangepast aan de draagkracht van het domein. Wat moeten wij ons hierbij voorstellen?

BdF: tijdens het jaar ontvangt het kasteeldomein duizenden bezoekers. Net als het gezegde in de grootdistributie, moet je die wel verdienen, elke dag! Naast de vele groepsbezoeken met gids, stellen

wij ook de mooiste zalen van het kasteelgebouw open voor exclusieve maaltijden van 2 tot 30 personen en kleine vergaderingen van 5 tot 50 personen. Dit zijn de Chinese, Grijze en Gele salons, de hal en de eetzaal. De vertrekken zijn in Lodewijk XIV, XV en VI-stijl uitgevoerd.

Verder is er de majestueuze gewelfde orangerie die baadt in het licht en een prachtig uitzicht over het kasteel en de tuinen biedt. Deze 150 m² grote zaal kan 150 personen tafelen en 300 personen ontvangen voor een walkingdinner. Een receptie kan plaatsvinden op de prachtige grasperken voor de orangerie en het kasteel. De ontvangstcapaciteit kan nog vergroot worden met het paviljoen. Daar is plaats voor 200 tafelende genodigden en 300 personen voor een walkingdinner. Met een frontaal uitzicht op het kasteel en de binnenplaats zorgt het paviljoen voor een echte sfeer van grandeur.

In het park, met zicht op de vijvers en het kasteel, is het mogelijk een tent van ± 600 m² te plaatsen op de sfinxenvlakte. Een fantastisch perspectief. Ook stellen wij bij gelegenheid de volledig ommuurde moestuin open, die de laatste jaren uitgegroeid is tot een ecologisch aangelegde siertuin met diverse rozensoorten, fruitbomen, bloemenstruiken en pompoenplanten. Het geheel is fijnmazig tot een eenheid geweven door hagen uit buxus en haagbeuk, die voortdurend het perspectief verrassend sturen.

Het lovertheater in het park is een unicum in ons land en werd in de 18de eeuw volledig aangelegd in haagbeuk.

Historisch was er plaats voor 800 personen, 700 personen in het middenvak en 100 personen erbij in de loges. 100-jarige hoge beuken en eiken omgeven het theater en vormen een groene wand

waarop de theatergeluiden akoestisch worden versterkt. Het lover-theater vraagt een bijzonder intensief onderhoud. Tot 3 maal per jaar moeten de hagen worden geknipt, ingeboet of geschoren. Maar voor unieke theatervoorstellingen, huwelijksceremoniën of originele receptieformules in het groen is het een droomkader, waar zelfs 400 zitplaatsen mogelijk zijn.

Om ons aanbod te verbreden, baten wij ook een B&B uit in de conciërgewoning en worden nieuwe ruimten in het koetshuis ingericht om bedrijfsvergaderingen en seminars te houden met aangepaste infrastructuur. Zelfs congressen zijn mogelijk in combinatie met de andere gebouwen.

Om innovatief te zijn, zijn wij ook voorzien op allerhande creatieve en succesvolle formules voor activiteiten op maat. Wellness, kookevenementen, klassieke wagenrally's, *comedia del arte* in het lovertheater, lachworkshops, sportieve attracties, teambuilding, Highland games, *Cluedo and Murder Party*...

In 2015 was Leeuwigem ook het kader van een belangrijk deel van de opnames voor het Britse oorlogsdrama *'The Exception'* van David Leveaux, dat in 2016 op Netflix verschenen is.

AvH: sinds 2014 bent u zeer betrokken bij "De Kleine Loire", een project met visie die u zeer nauw aan het hart ligt. Hoe ziet u de toekomst hiervan in?

BdF: het Scheldebekken en haar bijrivieren hebben een groot potentieel voor het toerisme. Internationaal kent iedereen de Loire als het kastelenland bij uitstek. Het potentieel van het Scheldebekken, van bron tot monding, op het vlak van kasteeldomeinen en landgoederen, hun cultuurhistorisch erfgoed en inbedding in het landschap, is nog sterk onderbenut. Soms heeft het Scheldebekken ook meer troeven dan de Loire. In de Loirestreek vind je 47 kastelen over een afstand

van 350 km, waardoor je gemiddeld 7,5 km moet rijden van het ene kasteel naar het andere. In het Scheldebekken vind je op 150 km maar liefst 64 interessante kastelen, dus gemiddeld om de 2,4 km! De prachtige steden trekken massa's toeristen aan, hun achterland is voor velen nog onbekend. Met een initiatief vanuit de particuliere landgoederen hebben wij daar een eerste visie rond ontworpen, een drijfveer om anderen hiertoe te motiveren. Om een (inter)regionale brede aanpak en nauwe samenwerking tussen private eigenaren en de verschillende overheden te bekomen, moest eerst aan de substantie van de visie gewerkt worden. Met de volle steun van de stad Zottegem en heel wat partners hebben wij de basis van onze visie kunnen documenteren en de eerste instrumenten van uitvoering kunnen ontwerpen.

Hiervoor werd ook een vzw opgericht door zeer gemotiveerde leden, waarvan ik deel uitmaak. De vzw De Kleine Loire is een onafhankelijke netwerkvereniging, die heel wat ervaring opgebouwd heeft op zowel strategisch als uitvoerend niveau, naar toeristische werking van private domeinen toe. In de periode 2014-2015 werden vele contacten gelegd en onderzoek verricht naar het toeristisch potentieel van 64 erfgoedsites langs de Schelde en zijn bijrivieren, van Gouy (FR) tot in de streek van Bornem. Daarna, in 2015-2016, werd een toeristische flyer met 13 erfgoedsites in Wallonië en Vlaanderen opgemaakt. In 2018-2019 werd werk verzet voor de coördinatie van opgravingen rond de motte van het kasteel van Zandbergen, het landschappelijk herstel en de toeristische benadering. Sinds verleden jaar zijn wij actief in het kader van een PDPO-project voor de toeristische ontsluiting van het kasteel van Leeuwigem en omgeving en voor het Interreg microproject *'Tour des Charmes'*, die de voorstelling van 15 historische sites in Frankrijk, Wallonië en Vlaanderen verzorgt.

Naar de toekomst toe, willen wij met de steun van Landelijk Vlaanderen en de Historische Woonsteden voor de particuliere sector, verder werken aan het uitdiepen van ons netwerk van private beheerders in Oost-Vlaanderen voor de ontwikkeling van kasteel- en erfgoedsites langs Schelde en Dender. Het is van belang dat er zeer realistisch gewerkt wordt vanuit het reeds aanwezige potentieel op de sites en met volle respect voor de belangen en zienswijzen van particuliere eigenaars. Dit vergt een specifieke aanpak. Er beweegt al heel wat moois in de Scheldevallei tussen Gent en Antwerpen en ook de provincie Oost-Vlaanderen verricht onderzoek naar het potentieel van kastelen en erfgoedsites.

Vanuit ons netwerk en expertise kunnen wij als geleider extra dynamiek brengen en ervoor zorgen dat er nieuwe win-win-situaties ontstaan voor vele kasteeldomeinen waarvoor er nog weinig ontwikkelingskansen bestaan.

Een efficiënt gestructureerd communicatieplatform met boekingsstelsel, digitale 3D-voorstellingen, goed bedachte ontdekkingsroutes, *public relations* met uitstraling, enz. Allemaal aspecten waarvoor er nood is aan een succesvol toeristisch netwerk van kasteeldomeinen. Daar willen wij werk van maken!

AvH: als Leeuwigem een voorbeeld kan zijn van wat de toekomst te bieden heeft, heeft u hiervoor zeker onze volle steun. Proficiat voor uw gedrevenheid en inzet!

Bos

Spelen in de wildernis

Auteur: Regionaal Landschap Houtland vzw

Vrij buiten spelen, zeker in het bos, wordt voor kinderen steeds meer een 'bedreigde' bezigheid. Onderzoekers spreken van 'het uitroeien van ervaring' en *'the imprisonment of children'*, en wijzen op de fysieke en sociale nadelen als vrij buitenspel dicht bij de natuur wordt beperkt. In dit artikel duiden we wat kinderen aan het bos kunnen beleven en welke betekenis dit kan hebben voor hun ontwikkeling. Daarnaast geven we tips hoe je als eigenaar je bos aantrekkelijk kan maken voor spelende kinderen.

Positieve effecten

Spelen in het bos heeft tal van voordelen voor de ontwikkeling van kinderen. Veel en divers bewegen is essentieel voor een goede motoriek. In het bos slompen kinderen tussen bomen en langs braamstruiken, en springen ze over takken en stronken. Zo leren kinderen omgaan met obstakels. 'Het lichaam ontwikkelt reflexachtige wijzen van reageren waardoor het 'op scherp staat' op complexe terreinen', aldus onderzoekers Cosco & Moore. Een goede grove motoriek is de basis voor de fijne motoriek en maakt dat we ook op oudere leeftijd minder snel vallen.

Een tweede groot voordeel van spelen in het bos ligt in de constante verandering eigen aan een bos (de seizoenen, nat-droog...) en de vele losse materialen zoals takken, stenen, mos, aarde en bladeren... waarmee de bodem bezaaid ligt. Dit alles daagt kinderen uit. Ze leren hun grenzen verleggen, leren risico's in te schatten, hun fantasie wordt geprikkeld, hun creativiteit wordt gestimuleerd en hun zelfvertrouwen neemt toe. Ze geven vorm aan hun omgeving en doen hierbij beroep op verbeeldingskracht en inventiviteit.

Een derde positief effect is dat kinderen het bos beleven ontdekken en beleven. Er treedt verbondenheid op in plaats van vervreem-

ding, waardoor het besef groeit dat ze deel zijn van de natuur. Dit is de basis voor een latere zorg voor de eigen leefomgeving.

Naast deze 3 elementaire voordelen is buitenspel ook belangrijk voor het vertezicht, afstanden inschatten, geluidsbronnen lokaliseren, ruimte waarnemen, psychische rust, enzovoort.

Wat trekt kinderen aan?

Het bos biedt heel veel gradaties in uitdaging waardoor spelen in het bos voor elke leeftijd boeiend blijft. Maar wat trekt kinderen nu aan? Wat zoeken en vinden ze in het bos? Waartoe daagt het bos uit en welke mogelijkheden worden aangeboden? Op deze vragen moeten we een antwoord geven als we een bos willen inrichten met een speelzone of toch minstens wat speelser willen maken. En dat is nodig want van de 140.000 ha bos in Vlaanderen is amper 2 % een speelzone.

We overliepen al de positieve effecten van spelen in het bos: gevarieerd bewegen, grenzen verleggen, creativiteit stimuleren en een verhoogd natuurbewustzijn. Laat dit nu net de dingen zijn waar kinderen onbewust ook om vragen.

Om het bewegen te bevorderen is het van belang dat kinderen in een bos kunnen hollen, springen, rollen en klimmen. Je kan hiervoor bijvoorbeeld een omgevallen of gekapte boom laten liggen. Indien mogelijk (en in orde met de wetgeving) breng je op een open plek een verhoging aan met aarde of zand die je spontaan laat verbossen. Dit vormt de ideale plaats om te verzamelen, te rollen of op de uitkijk te staan. Vaak gaan boscigenaars de strijd aan met bramen, maar een beetje bramen zijn zeker een aanrader. Kinderen die wat 'stouter' zijn, vinden dit uitstekende schuilplaatsen; bij loopspelletjes zijn het de durvers die door de bramen gaan en 'winnen'. Struiken (bv. hazelaar) en ondergroei (bv. varens) in je bos zijn hoe dan ook een troef.

Grenzen verleggen doe je door risico's aan te gaan. Een gracht om over te springen is een ideale uitdaging. Het summum voor veel kinderen is het boomklimmen! Heb je bomen in je bos die laag vertakt zijn, laat dit dan zo. Het zijn ideale klimbomen. Zijn je bomen allemaal opgesnoeid, dan kan een klimtouw een alternatief zijn. Dit is echter geen natuurlijk spelelement! Weet dat je in dit geval als eigenaar verantwoordelijk bent en toch enkele malen per jaar moet controleren of het touw nog veilig is en dit bijgehouden moet worden in een logboek.

De creativiteit wordt zeker gestimuleerd bij het bouwen van een kamp. Je moet de juiste takken weten te vinden en ze een plaats geven om te komen tot een stevig bouwwerk. Eenmaal het kamp afgewerkt is, start het fantasiespel. Het kamp wordt een rovershol, een winkel of een caravan. Of de plaats van de eerste kus.

Je kan natuurbewustzijn ook stimuleren door te zorgen voor een zo groot mogelijke biodiversiteit in je bos. Plant streekeigen bomen en struiken, zorg voor afwisseling tussen open en gesloten plekjes, voorzie

een poel en bosranden. Dood hout laten liggen is een must voor een speels bos. Ook allerlei diersoorten vinden de weg naar het bos. Vol verwondering ontdekken kinderen het dierenleven en ontwikkelen liefde voor de schoonheid van het bos.

Een mooi ingericht speelbos heeft alles om kinderen uit de buurt de tijd van hun leven te bezorgen, wat ze zich hun leven lang zullen herinneren. Als eigenaar kan je dus bijdragen aan dit ontwikkelingsproces. Zie je wel wat in dit idee: overleg dan met jouw Bosgroep en de gemeentelijke jeugddienst. Misschien kun je plaatselijke jeugdverenigingen en buurtkinderen mooie speelmomenten bezorgen. Sowieso is een duurzaam, nabij bos een meerwaarde voor de gezondheid van ons allen!

Lees meer over de criteria waaraan een speelzone moet voldoen op www.natuurenbos.be/een-speelzone-aanleggen

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

landelijk wonen

bouwkundig erfgoed

agrarisches vastgoed

Natuur

SBP's in de praktijk - vervolg

Auteur: Valérie Vandenabeele

Met dank aan de coördinatoren van Natuur en Bos van de Vlaamse overheid voor hun input: Arjen Breevaart (heivlinder), Jop Hermans (gladde slang), Nico Verwimp (vleermuizen), Hans De Schrijver (vleermuizen), Wim Slabbaert (vleermuizen), Lilly Gora (knoflookpad) en Lieven Nachtergale (roerdomp).

Natuurbeheer heeft een grote prioriteit in het actuele beleid. Sinds een aantal jaren worden daartoe ook elk jaar een aantal grootschalige soortenbeschermingsprogramma's opgemaakt. Eens opgemaakt, dienen deze in de praktijk te worden geïmplementeerd. Omdat de praktijk niet altijd strikt de theorie volgt, legde ik mijn oor eens te luister bij de coördinatoren voor de uitvoering van de reeds goedgekeurde soortenbeschermingsprogramma's (SBP's). De uitvoering is erg verschillend van soort tot soort, maar geeft zeker waardevolle informatie voor eigenaars-beheerders op wiens terreinen de soort voorkomt. De verspreidingsgebieden van de soorten zijn telkens terug te vinden in onze eerdere publicaties over in opmaak zijnde SBP's (ook op onze website).

Buntgras, waardplant heivlinder © Andreas Rockstein

Heivlinder © Ferran Pastana

Heivlinder

De heivlinder is zoals de naam al zegt een heidegebonden soort, maar met enkele specifieke vereisten voor zijn habitat. De soort komt voor in de Kempen (Antwerpen en Limburg) en langs de kustduinen (West-Vlaanderen). De soort heeft nood aan een open vegetatie met landduinen in het binnenland en kustduinen aan zee. In het binnenland leeft de rups op buntgras en fijn schapengras, maar aan de kust is de voornaamste waardplant duinzwenkgras. Belangrijk voor het beheer is dat de zandvlakten open gehouden worden en ongewenste grassen en exoten als rimpelroos bestreden worden. Duinen open houden vereist actief beheer en betreding door machines, dieren of zoals Defensie met militaire voertuigen... In het binnenland, waar de temperatuur in de zomer oploopt, heeft de heivlinder ook nood aan bomen of struiken om afkoeling te vinden. Daarnaast zorgen de warmere zomers ervoor dat de nectarplanten van de vlinder (dop- en struikhei) verdrogen, waardoor de soort op zoek gaat naar nectar in bosranden, op akkerdistels, bloemen in omliggende tuinen (vlinderstruiken, koninginnenkruid) e.a.

De implementatie focust momenteel op de grote gebieden in Antwerpen en Limburg, zowel bij overheden als private eigenaars. Bij

natuurbeheerplannen (NBP) die worden opgemaakt in gebieden voor heivlinder checkt Natuur en Bos steeds of het NBP overlapt met een bestaande populatie, een mogelijk kolonisatiegebied of interessant gebied voor stapstenen. Voor die stapstenen zijn echter ook kleine of naastliggende gebieden interessant. Momenteel wordt de grootte van een leefgebied, afhankelijk van de inrichting, geschat op 16-64 ha. De soort blijft graag in hetzelfde gebied, maar migreert bij slechte condities. Dan kan ze 5 tot 15 km verderop vliegen om beter geschikt gebied te vinden.

Deze zomer wordt een genetisch onderzoek gestart om o.a. na te gaan hoe ver heivlinders in Vlaanderen migreren, met welke populaties ze uitwisselen, wanneer een populatie groot genoeg is om vitaal te zijn... Aan de hand van dit onderzoek zal men ook kunnen nagaan waar translocaties een haalbare kaart zijn om de soort met lokaal DNA elders opnieuw te introduceren. In de jaren 90 verdwenen immers enkele kolonies door inteelt. Natuur en Bos wil ook infomomenten voor beheerders organiseren. We spraken alvast af samen om te bekijken om dit op maat van private beheerders af te stemmen.

Gladde slang © Reinhard Strubbe

Gladde slang

Het SBP gladde slang is intussen al sinds 2016 goedgekeurd. De soort komt in Vlaanderen voor in de Antwerpse Kempen, waarbij het grootste gebied zich in de Kalmthoutse heide bevindt. Gladde slang komt vaak voor samen met heidevlinder en benutten dezelfde inrichtingswerken. Voor beiden is daarom op zes domeinen van Natuur en Bos een bestek uitgeschreven voor de inrichting. De inrichting focust op het terug open maken van heideterreinen die vergrast of vermost zijn of het verwijderen van de exoot grijs kronkelsteeltje. Specifiek voor gladde slang wordt het terrein extra structuur gegeven door de aanleg van zogenaamde slangenbulten. Slangenbulten zijn ophepsels van plagsel, stronken en takken in een grootte-orde van 2 bij 4 m. Deze schuine buitenzijde van de bulten vangt extra zonlicht op waar slangen en andere warmteminners zich kunnen opwarmen en zorgt ook voor een minder koud klimaat vanbinnen. Ook muizen, hagedissen en andere prooi-soorten van de slang worden hier door aangetrokken. Daarnaast wordt binnen de inrichting ook ingezet op het ontwikkelen van geleidelijke bosranden en worden verbindingen ofwel corridors aangelegd om heides te verbinden. Daarvoor zijn zandige, snel opwarmende stroken nodig waar het zonlicht aan kan en moeten vaak bomen gekapt worden. In totaal werden reeds 13 PSN goedgekeurd ten behoeve van inrichtingen voor gladde slang, zowel door Natuurpunt, Bosgroepen als Regionale Landschappen al dan niet in opdracht van private eigenaars. Daarenboven zijn Natuur en Bos en Natuurpunt betrokken bij 3 LIFE-projecten voor gladde slang en is een natuurinrichtingsproject opgestart in het gebied van de Zwarte Beek.

Er worden sinds vorig jaar ook studies gedaan naar verbindingen die moeten leiden tot een plan van aanpak voor een hele lijst verbindingen. Twee case studies (tussen Nationaal Park Hoge Kempen en militair Schietveld, en tussen Den Diel en de Lommelse heiden) moeten alvast in praktijk nagaan welke verbindingen het meest efficiënt en realistisch zijn en hoe het draagvlak ervoor door iedereen gedragen kan worden. Daarbij zijn de Bosgroepen en enkele grote bedrijven betrokken.

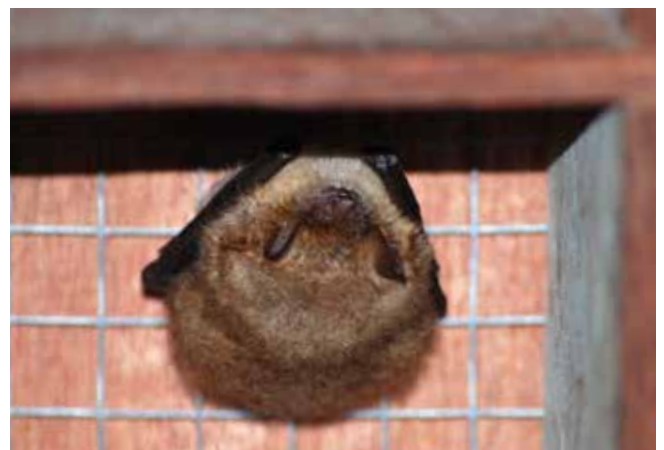
Daarnaast is ook een telemetrische studie gebeurd waarbij slangen van zendertjes voorzien werden om na te gaan hoe ze hun omgeving gebruiken. De resultaten, die weldra bekend worden, moet helpen om de inrichting, het beheer en rustmomenten juist aan te wenden bij het beheer.

Voor de monitoring is INBO, in opdracht van Natuur en Bos, bezig een protocol uit te werken. In 2021 zal het plan structureel uitgevoerd kunnen worden. Dit gebeurt los van de Natura 2000-metwerken omdat de soort moeilijk te monitoren is, weinig mensen kunnen de slangen immers vinden in de natuur.

Naar de communitatie toe is in 2018 een kennisdelingdag in Lommel georganiseerd, waar gemeentes en andere geïnteresseerden uitgenodigd werden en waar een terreinbezoek voorzien werd in het LIFE Together gebied in Lommel. Daarna kwam er ook een reportage op Plattelandstv en een introfilmpje op ecopedia. Op terrein helpen werfborden de passanten uit te leggen waarom bepaalde werken gebeurden.

Vleermuizen

Het SBP voor de vleermuizen werd in 2019 goedgekeurd. De acties focussen in eerste instantie op de winter- en zomerverblijfplaatsen. Winterverblijfplaatsen bestaan uit bunkers, grotten, forten, pomphuisjes, schansen of andere plafonds van koele objecten met stabiele koele temperatuur en voldoende verluchting zonder tocht. Zomerverblijfplaatsen (voor kraamkolonies waar alleen vrouwtjes met jongen verblijven) zijn oude, grote zolders, stallen met houten

Ingekorven vleermuis © Nico Verwimp

Baardvleermuis in winterslaap © Joachim De Maeseneer

Mannetjes watervleermuizen in Fort van Bornem © Diederik Willems

constructies en oude bomen met holten geschikt. Nadien zal meer aandacht gaan naar verbindingen en jachtgebieden voor de soort. De meeste vleermuissoorten maken gebruik van bossen, bosachtige verbindingen en bosranden. Anderen jagen bv. boven water.

De Regionale Landschappen spreken kerkfabrieken en eigenaars aan om hen te overtuigen hun zolders in te richten voor vleermuizen. Momenteel loopt er een campagne met vrijwilligers van de Vleermuizenwerkgroep, Regionale Landschappen en particulieren om vleermuizenkeutels te verzamelen voor analyse door INBO op aanwezige soorten.

In het kader van de PSN werden reeds tientallen projecten rond vleermuizen ingediend, vnl. voor winterobjecten en zomerobjecten. In Rotselaar heeft het Regionaal Landschap een PSN bekomen voor grafkelder 'de krocht'. In de buurt van Gelrode gaat een particulier een nieuwe bunker inrichten tot vleermuiskelder. Verder zet Natuur en Bos in Vlaams-Brabant in op inrichtingen in de Diestse vesten. Zo werd Fort Leopold voor dit doel aangekocht. Ook de zolders van de kerk van Lubbeek en het kasteel van Gaasbeek werden gerestaureerd en is er contact met het Agentschap Onroerend Erfgoed voor de afstemming van het beheer van monumenten in eigendom van de Vlaamse overheid. Tot slot is Natuurpunt bezig verbindingen aan te leggen rond de abdij van Averbode.

In Limburg zijn de mergelgroeven een belangrijke verblijfplaats. 10 jaar geleden werd in het kader van een LIFE-project vleermuisvriendelijke poorten geplaatst. Nu wordt een erfgoedbeheersplan opgemaakt voor een langetermijnbeheer dat afspraken vastlegt betreffende maatregelen tegen instortingen, het geschikt maken van ingangen en plaatsen van hekken. Een van de zeldzaamste soorten is er de Bechsteins' vleermuis. Specifiek voor deze soort wordt een inventarisatie opgemaakt en is in samenwerking met een privé-eigenaar van een kasteelpark een studie bezig rond de soort.

In Antwerpen zijn in het verleden al veel inspanningen verricht in de bunkers van de Fortengordels, zijn er hekken geplaatst om de toegankelijkheid te sturen, en het microklimaat te verbeteren door extra hangplaatsen en deuren te creëren. Er zijn ook NBP's in opmaak gekoppeld aan de forten, waar erfgoed, natuur en de gebruikswaarden gekoppeld worden en gestreefd wordt naar een

duurzaam beheer. Een oude kasteelkelder van de gemeente Schilde en een oude steenbakkerij in Turnhout werden ingericht en er loopt onderzoek naar de connectiviteit en verbindingen in het landschap.

Er lopen ook een aantal studies bij de Bosgroepen, ANB en Natuurpunt over de noden en inrichtingen voor vleermuizen, zowel naar verblijfplaatsen als habitats o.a. voor een aantal zeldzame soorten zoals mopsvleermuis, Bechsteins' vleermuis en ingekorven vleermuis. Daarbij wordt ook een monitoringsprotocol ontwikkeld voor het opvolgen van klimaat, temperatuur en vochtigheid in overwinteringsobjecten dat van belang is voor beheerders die de kwaliteit willen opvolgen. Voor het Fort van Borsbeek (fort 3) dat uit baksteen bestaat en meer en meer afbrokkelt, alsook voor een aantal mergelgroeven in Limburg wordt onderzocht hoe ze bouwkundig kunnen gestabiliseerd worden zodat het klimaat voor vleermuizen niet geschaad wordt. Er is ook voor een aantal forten overleg lopende met INBO en UA Antwerpen naar een weerstandsmodel waarbij knelpunten voor verbindingen in het landschap op kaart weergegeven worden. In het kader van een doctoraatsonderzoek zal dit dan op cases toegepast worden, o.a. rond Mechelen (ORIOM-project) en de vallei van de Nete (project RL Rivierenland).

Er is ook een studiedag georganiseerd rond straatverlichting waarbij LED-verlichting, met een breed spectrum en fel licht, afgeraden werd en rood-oranje licht beter en minder zichtbaar is voor vleermuizen, maar anderzijds ook weer predatoren als uilen aantrekt. Er wordt ook onderzocht of het doven van lichten tijdens de schemering mogelijkheden biedt, en dit vooral bij zachte winters wanneer vleermuizen uit hun winterslaap komen en voedsel gaan zoeken.

Er is ook onderzoek geweest naar de plaatsing van windmolens die leidde tot een actualisatie van de richtlijnen voor adviesverlening. De dienst AVES (Adviezen, Vergunningen, Erkenningen en Subsidies) van Natuur en Bos checkt ook bij nieuwe NBP's of aanpassingen of de maatregelen geen negatieve invloed hebben op de aanwezige vleermuispopulaties en of waar nodig rekening is gehouden met beheer in functie van de soort. Ze gaan daarbij pragmatisch te werk. Bijvoorbeeld waar het wenselijk is exoten als Amerikaanse eik te kappen, maar hun holtes nuttig zijn als koloniebomen voor vleermuizen en waar geen andere soorten die functie kunnen overnemen, zal men opteren enkele exoten te laten staan in functie

Akker voor knoflookpad © Pieter Deurne

van vleermuishabitat. Vaak zijn er onvoldoende oude eiken, linden of beuken aanwezig, of is het bos verwaarloosd in beheer. Indien dit het geval is, is het aangewezen om het beheer bosbouwtechnisch te sturen naar o.a. langere omlooptijden, beter hout, aandacht voor vleermuizenissen...

Er zijn ook verschillende communicatieacties uitgevoerd waarbij intussen veel informatie terug te vinden is op www.ecopedia.be. Er zijn ook specifieke communicatieacties voorzien zoals over vleermuisvriendelijk inrichten van bossen, waarbij de private beheerders zeker betrokken zullen worden. Maar er zijn ook acties naar het informeren van architecten en aannemers over hoe spouwmuuren te isoleren die vaak kolonies vleermuizen bevatten. Er zijn ook schildjes uitgewerkt die eigenaar op bunkers kunnen plakken om passanten te informeren dat er maatregelen voor vleermuizen genomen zijn. Iets gelijkaardigs zouden we in overleg met Natuur en Bos ook voor koloniebossen kunnen uitwerken.

Knoflookpad

Van de zeldzame knoflookpad zijn er nog maar twee populaties in Vlaanderen die overblijven: in een domein van Natuur en Bos De Teut (Vijvergebied Midden-Limburg en de Platwijers) en in de omgeving van Peer in een natuurreservaat van Natuurpunt. In het domein van Natuur en Bos hebben ze in het kader van het SBP en met Europese projectmiddelen een bijkomend stuk grond gekocht dat als bijkomend leefgebied werd ingericht voor knoflookpad.

Er is een DNA-onderzoek geweest om na te gaan waar knoflookpad in het verleden gevonden werd nog steeds aanwezig is, maar de e-DNA-analyse bleek negatief. Verder onderzoek moet nu nagaan of Nederlandse en Waalse populaties gebruikt kunnen worden om nieuwe gebieden in Vlaanderen te herkoloniseren. Eind dit jaar worden hiervan resultaten verwacht, waarbij zo mogelijk volgend jaar de eerste exemplaren uitgezet kunnen worden.

Waar vijvers in de Platwijers niet meer gebruikt worden voor viskweek, kunnen grote werken uitgevoerd worden voor inrichting om later knoflookpad te herintroduceren. Vissen zijn immers nefast voor de larven en kikkervisjes. In Peer komen nog knoflookpadden voor in een poel in landbouwgebied, naast wildakkers, faunavoedselgewas en een kuikenweide. De grond is daar zacht en weinig geploegd en (tijdelijk) geschikt voor de pad. De nabijgelegen maïsakkers daarentegen zijn nefast omwille van de intensieve grondbewerking.

Knoflookpad © Jakob Lausen

De natuurverenigingen hebben met Projectsubsidies Natuur (PSN) ook maatregelen uitgevoerd om hun gebieden te verbeteren, bv. in De Maten, waar de pad vroeger gezeten heeft.

Roerdomp

De meeste acties voor de roerdomp worden of zijn reeds uitgewerkt in het grote sigmagebied, waar een grote focus lag op aankoop voor grootschalige inrichting naar waterrijke natuurgebieden. Daartoe worden er gebieden onteigend of wordt er gekocht met een speciaal hiervoor uitgewerkt flankerend landbouwbeleid. In het Schelde-Durme-estuarium en de Benedenschelde is momenteel een beperkte populatie roerdomp aanwezig (2-3 broedparen) die door acties in de Antwerpse haven en door het Sigmagebied op termijn moet kunnen uitbreiden tot een minimaal leefbare populatie van 23-24 broedparen.

In het Antwerpse havengebied werd het water van het Groot-Rietveld afgelaten om een afwisseling te kunnen uitvoeren, om een deel van de sliblaag te laten mineraliseren en om rietbeheer te kunnen doen (meer randlengte creëren en wilgen verwijderen). In de Verrebroekse plassen werd graslandherstel uitgevoerd en werd gestart met het verwijderen van de houtige vegetatie die enerzijds de openheid van het gebied doet verdwijnen en anderzijds de rietkragen verdringt. Ook dat werk zal in 2020 worden verdergezet.

In het Rietveld Kallo loopt de ontwikkeling van rietkragen veel trager dan verwacht. Daarom is sinds 2018 het waterpeilbeheer aangepast in functie van rietuitbreiding (lagere waterstanden in het najaar) en werden er extra *exclosures* tegen ganzenvraat aan nieuwe rietkragen geplaatst. Ook in Kruikeke werden wilgen verwijderd uit foerageergebied en over 1,5 km werd zwaar vervuild slib (cadmium) uit de hoofdwaterlopen verwijderd.

Naast het natuurbeheer *sensu stricto* werd in een aantal gebieden de onthaalinfrastructuur aangepast in functie van het wegnemen van verstoring rond de kwetsbare delen van het roerdompleefgebied. In de Antwerpse haven werd daartoe een onthaalplan opgemaakt met een recreatieve infrastructuur die de komende jaren zal worden uitgebouwd. In Kruikeke werd een verkorte wandellus met vlinderpad doorheen het getijdengebied afgewerkt die recreatie weghoudt van de locaties waar Roerdomp vandaag overzomert.

Foto Rietkragen © Jurgen Tack

In de Kalkense Meersen werd een historische, maar met verontreinigd materiaal opgevulde Scheldemeander ('Oude Schelde') gesaneerd en weer opgelegd. De meander werd aangetakt aan een vispasseerbare sluis naar de Schelde waardoor vismigratie tussen de Kalkense Meersen en de rivier werd hersteld. De inrichting en het beheer van de meander is gericht op de ontwikkeling van brede rietkragen zodat de meander kan functioneren als foerageergebied vanuit het toekomstige broedgebied Scherenmeers (>100 ha). Verder werden in het gebied Scherenmeers populierenplantages verwijderd en vertuinde vijvers opgeruimd (opengemaakt) en werden sloten gebaggerd, een werk dat ook in 2020 wordt verdergezet in combinatie met oeverafschuining in functie van rietontwikkeling en vispaaiplaatsen. In Paardenweide West werd een aanpassing doorgevoerd aan het peilbeheer. Het gebied is nu al een bijzonder succesvol overwinteringsgebied voor roerdomp met voldoende schuilmogelijkheden en voldoende biomassa aan vis, maar de rietkragen moeten nog verbreden om ook als broedgebied te kunnen functioneren: de waterhuishouding wordt daarop ook hier bijgesteld in functie van de versnelde ontwikkeling van brede rietkragen. In de Oude Schelde werden oeverplanten ingebracht en maatregelen tegen verwilging genomen.

Foto Roerdomp © Francesco Veronesi

In de vallei van de Grote Nete werden voormalige weekendverblijven met visvijvers afgebroken in Pinzieleke, Hogewegbeemden en Moerbeemd. Deze gebieden werden afgewerkt als open water en verlandingsvegetatie. Er werd rond de nieuw ingerichte vijvers een aangepast maaibeheer uitgevoerd.

In de Grote Geule werd in 2019 een slibuiming uitgevoerd in functie van het herstel van een evenwichtige en gezonde vispopulatie, een betere nutriëntenhuishouding en kwaliteitsvol leefgebied voor Roerdomp.

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: **DANNY DE PAUW** 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba

www.agrovastgoed.be

PARTRIDGE en landeigenaars in de bres voor de akkerbiodiversiteit

Auteurs: Kathleen Vanhuyse (Hubertus Vereniging Vlaanderen) en Korneel Verslyppe (Agrobeheercentrum Eco2)

Landeigenaars proberen hun eigendommen als een goede huisvader te beheren. Het economische aspect is daarbij belangrijk. Maar ook het behoud van patrimonium, het landschap en de daaraan gebonden biodiversiteit ligt veel landeigenaars nauw aan het hart. Een gelijkaardige combinatie is het streefdoel in het INTERREG North Sea Region project PARTRIDGE (eind 2016 – 2023). Het project mikt op het behoud en de verbetering van de biodiversiteit in landbouwgebied in combinatie met een rendabele landbouwbedrijfsvoering. In dit artikel lees je meer over de aanpak in het PARTRIDGE project en gaan we in op de vraag welke rol landeigenaars kunnen spelen bij het behoud van de akkerbiodiversiteit.

PARTRIDGE-project

PARTRIDGE heeft als doelstelling om in 10 demogebieden van 500 ha in 5 Europese regio's de akkerbiodiversiteit met minstens 30 % te laten toenemen. In Vlaanderen zetten Vlaamse Landmaatschappij (VLM),

De patrijs fungeert hierbij als symboolsoort, want deze soort is een goede indicator van de ecologische toestand van landbouwgebieden.

Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Agrobeheercentrum Eco2, Inagro en Hubertus Vereniging Vlaanderen (HVV), samen met de lokale landbouwers en jagers hun schouders onder het project.

Waar het goed gaat met de patrijs, gaat het goed met de akkerbiodiversiteit. Vogels zoals geelgors, veldleeuwerik, putter, ringmus en zoogdieren zoals haas profiteren mee van de maatregelen voor de patrijs, evenals veel nuttige insecten.

Samen met landbouwers, landeigenaars, jagers en andere lokale stakeholders zetten we in de demogebieden in op de verbetering van de habitatkwaliteit. In elk van de demogebieden streven we naar minstens 7 % kwaliteitsvol habitat. Uit studies blijkt immers dat er duidelijk meer akkervogels voorkomen in gebieden waar minstens 7 % kwaliteitsvol habitat aanwezig is. De inrichting van het habitat gebeurt via de bestaande beheerovereenkomsten van de VLM (namelijk de inzaai van vogelvoedselgewassen en de aanleg en het beheer van graskruidenstroken) en via enkele experimentele maatregelen zoals meerjarige bloemenblokken en keverbanken. De lokale jagers voorzien extra voedsel in de winter en reguleren de aantallen predatoren zoals toegelaten binnen het wettelijke kader.

De evolutie van de biodiversiteit in het demogebied wordt door het INBO, samen met de lokale jagers en andere vrijwilligers, in kaart gebracht via een monitoring van de aantallen patrijzen, hazen, zangvogels en insecten. Die cijfers worden dan vergeleken met die van een gelijkaardig naburig referentiegebied, waar via het project geen bijkomende inspanningen worden geleverd voor de inrichting en het beheer van het gebied. Op die manier kan het effect van de extra maatregelen op de biodiversiteit in kaart gebracht worden. Deze inzichten kunnen helpen om de beheermaatregelen verder te verfijnen.

Experimentele maatregelen voor kwaliteitsvol habitat

Bloemenblokken

Vanaf het begin van het project is sterk ingezet op de aanleg en het beheer van PARTRIDGE-bloemenblokken, een maatregel ontwikkeld door de universiteit van Göttingen (Duitsland) waarbij percelen van 1 tot 1,5 ha groot worden ingezaaid met een patrijsvriendelijk bloemenmengsel. In het zaadmengsel zitten zowel eenjarige als doorlevende soorten. Daardoor blijft het bloemenblok ook na het eerste jaar voedsel en schuilgelegenheid bieden.

In het jaar na inzaai wordt een gedeelte van het perceel geklepeld en ingewerkt (of

PARTRIDGE-bloemenblok in het najaar van het eerste jaar na inzaai. In de zomer vormde dit een goed foerageerhabitat. In de winter vinden de akkervogels hier heel wat wintervoedsel © Kathleen Vanhuyse.

soms ook gemaaid en afgevoerd) en daarna opnieuw ingezaaid met hetzelfde zaadmengsel. Het nieuw ingezaaide deel biedt met zijn ijlere vegetatie en de verschillende soorten een goed foerageerhabitat voor patrijzenkuikens. Het overjarige deel biedt ook vroeg in het voorjaar schuilgelegenheid en is ideaal om te nestelen. Het zaadmengsel werd samengesteld door het internationaal partnerschap, op basis van ervaringen uit diverse patrijzenprojecten. Tijdens het project stellen we het mengsel nog verder op punt, op basis van ervaringen op het terrein en de input van de deelnemende landbouwers. Dit jaar ligt de focus op hoe we een minder geconcentreerd bloemenblok kunnen verkrijgen, zodat de toegankelijkheid voor akkervogels verhoogt. Het experimenteren met deze bloemenblokken stelt ons in staat een bloemenmengsel te ontwikkelen dat zowel ecologisch optimaal is als praktisch inpasbaar in de landbouwbedrijfsvoering.

Keverbanken

Een tweede experimentele beheermaatregel is de aanleg van keverbanken. Dit zijn licht opgeploegde stroken (ongeveer 0,5 m) die ingezaaid worden met een mengsel van polvormende grassen en kruiden. Het concept van de keverbanken werd ontwikkeld door de *Game & Wildlife Conservation Trust* en de universiteit van Southampton (UK). De maatregel was oorspronkelijk bedoeld voor het verhogen van de 'functionele agrarische biodiversiteit'; het aantrekken van nuttige insecten (bv. roofkevers) die er kunnen

overwinteren en aan plaagbestrijding doen op de nabije akkers. Na onderzoek bleken keverbanken ook een ideaal broedhabitat te bieden voor patrijzen en een schuil- en overwinteringsplaats voor verschillende andere diersoorten. In beide Vlaamse demogebieden werden reeds enkele keverbanken aangelegd.

Overige

Dit jaar testen we voor het eerst een 'kievit-akker' uit, bestaande uit een perceel van ongeveer 1 ha groot dat braak blijft liggen tot minstens 1 juli, omringd met een 18 m brede strook ingezaaid met een klavermengsel. Daarnaast wordt ook geëxperimenteerd met een maatregel 'zomergraan met kruiden' en worden door landbouwers, eigenaars en jagers kleine groepjes struiken geplant op verloren hoekjes. Deze zorgen voor meer structuur in het landschap en extra schuilgelegenheid voor akkervogels. Ook de aanplant van een heg die specifiek beheerd zal worden voor akkervogels staat nog op het programma in het demogebied van Ramskapelle.

Eerste resultaten

Intussen is in beide Vlaamse demogebieden de kaap van 7 % kwaliteitsvol habitat ruim overschreden.

Monitoringsresultaten moeten we uiteraard bekijken op langere termijn: de meeste maatregelen in Vlaanderen zijn pas in 2018

Reeds langer aangelegde Keverbanken in een landschap in Engeland. De keverbanken zijn niet enkel goed voor de biodiversiteit, maar geven ook het landschap meer cachet © Kathleen Vanhuyse.

5 dingen die je kan doen op jouw landgoed voor de akkerbiodiversiteit

Actie	Financiering
Zaai brede akkerranden en/of kleine perceeltjes in met een mengsel voor akkerfauna.	- Beheerovereenkomsten voor akkervogels van de VLM (enkel in akkervogelgebied) - Beheerovereenkomst perceelsrandenbeheer van de VLM naast waterlopen, holle wegen, heggen... - Afspraken met de lokale jachtgroepen
Leg heggen aan met inheemse lage struiken (bv. afhankelijk van grondsoort en regio: hondsroos, meidoorn, sleedoorn, rode kornoelje...).	- VLIF-steun voor de aanleg - Beheerovereenkomst van de VLM voor het beheer - Afspraken met de lokale jachtgroepen
Neem doorgegroeide en verwaarloosde heggen in beheer (bijplanten, hakhoutbeheer, terug snoeien...) om deze optimaal te laten renderen voor akkervogels.	- Beheerovereenkomst van de VLM - Afspraken met de lokale jachtgroepen
Laat enkele onbespoten graan- en maïsstoppels op het veld overwinteren. Zaai eventueel heel ijl in met een groenbemester via directe inzaai in de stoppel.	Geen extra kosten tenzij inzaai groenbemester (eventueel bespreken met jachtgroep of deze de groenbemester kan aanleveren).
Laat hier en daar een niet-rendabel hoekje onbewerkt en beplant dit eventueel met enkele groepjes van struiken.	Geen – soms kost de bewerking meer dan het opbrengt. Braakliggend land (zonder aanplant van struiken) kan worden ingebracht onder de vergroening (ecologisch aandachtsgebied).

aangelegd, en zullen dus pas in 2019 gaan doorwegen in de tellingen. Hoewel de populatietrend van patrijs, hazen en akkervogels tot nu toe nog niet significant beter was in de demogebieden dan in de referentiegebieden, beginnen we toch de resultaten van de extra inspanningen te zien.

In de wintervogeltellingen zien we dat zwermen zaadetende vogels intensief gebruik maken van de bloemenblokken. Een beperkte insectenmonitoring in demogebieden in Engeland, Vlaanderen en Nederland toonde aan dat de bloemenblokken duidelijk meer insecten bevatten dan een regulier graangewas en die patrijzenkuijken graag eten. Het behoud van insectenrijkdom is een belangrijke troef op zich, maar het is ook een noodzakelijke bron van eiwitrijk voedsel voor de patrijzenkuijken en verschillende andere akkervogels.

Een insteek naar landbouw- en biodiversiteitsbeleid

Het PARTRIDGE-project stopt niet bij de inrichting en het beheer van de demosites, maar heeft ook de ambitie om – via het beleid – de nodige tools en incentives aan te bieden aan mensen die aan de slag willen gaan voor de akkerbiodiversiteit.

Zo is het de bedoeling om nieuwe en aangepaste beheerovereenkomsten, die uit het project een meerwaarde blijken te hebben voor patrijs en akkerfauna én praktisch haalbaar zijn, in de toekomst breder toepasbaar te maken als beheerovereenkomst van de VLM.

Daarnaast onderzoekt PARTRIDGE in een diepgaand socio-economisch onderzoek ook de beweegredenen om al dan niet beheerovereenkomsten voor akkerfauna aan te gaan. De resultaten van dit onderzoek moeten helpen het beleid bij te stellen zodat het actoren meer stimuleert om maatregelen te nemen die de biodiversiteit verhogen.

Landeigenaars als cruciale partner voor meer akkerbiodiversiteit

Het overgrote deel (meer dan 600.000 ha) van de Vlaamse open ruimte is private eigendom. Dat betekent dat landeigenaars potentieel veel kunnen bijdragen aan het behoud van de biodiversiteit op het platteland.

In akkervogelgebied zijn hier ook verschillende financiële stimulansen voor beschikbaar.

Landeigenaars die hun landbouwgronden zelf uitbaten, kunnen als landbouwer een contract afsluiten met de VLM. Waar de landeigenaar gronden verpacht, kan hij de landbouwers motiveren om beheerovereenkomsten te sluiten zoals de aanleg van grasstroken, het botanisch beheer van soortenrijke graslanden, de inzaai van vogelvoedselgewassen of het onderhoud van heggen.

In samenwerking met lokale jachtgroepen is het vaak mogelijk om extra habitat aan te leggen en te beheren, zoals de inzaai van fauna-akkers en de aanplant of het onderhoud van heggen. Erkende wildbeheereenheden, die bestaan uit een samenwerkingsverband van jachtgroepen, kunnen voor bepaalde vormen van habitatverbetering een (beperkte) projectsubsidie bekomen.

Voor het Vlaamse partnerschap van PARTRIDGE is het belangrijk om te weten welke aspecten belangrijk zijn voor landeigenaars in de context van het beleid rond beheerovereenkomsten. Om die reden hebben we in het socio-economisch onderzoek enkele interviews afgenomen van landeigenaars rond de kansen en knelpunten bij de beheerovereenkomst. In de loop van het jaar komt er een bredere enquête waaraan landeigenaars ook kunnen participeren.

Meer info en updates over het PARTRIDGE-project: <https://northsearegion.eu/partridge/>

De aanleg van een keverbank door een landeigenaar-landbouwer in het demogebied van Isabellapolder (Assenede, Oost-Vlaanderen) © Korneel Verslyppe

Natuur

Soort in de kijker

Kievit (*Vanellus vanellus*)

Classificatie: vogels, steltloperachtigen

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, bedreigd

Lengte: 28 - 31 cm

Spandwijdte: 82 - 87 cm

Gewicht: 150 - 300 g

Herkenning: zwart-wit verenkleed waarvan bovendelen met groene en paarse metaalglans, witte buik en roestbruine onderstaart, opvallende kuif en kenmerkende zang. Vrouwtjes minder contrastrijk gekleurd en een kortere kuif, maar buiten de broedtijd lijken de geslachten sterk op elkaar.

Verspreidingsgebied: voornamelijk in grote delen van Europa, nauwelijks in het Middellandse Zeegebied en in het uiterste noorden.

Leefgebied: zo open mogelijk landschap, vrijwel uitsluitend agrarisch gebied (schrane graslanden, weilanden en akkers) met kort gras (3 - 5 cm) afgewisseld met kale plekken. Buiten de broedtijd vooral in open grasland- en bouwlandgebieden, ook wel in zeer ondiep water.

Levenswijze: noordelijke broedvogels verlaten hun broedgebied (tot in Noord-Afrika), bij vorst in België trekken ze naar Engeland en Frankrijk. Meeste trek in oktober - november en in het voorjaar in februari en maart.

Voeding: ongewervelden vlak onder de grond (regenwormen), maar ook allerlei insecten en kleine hoeveelheden zaden en plantaardig materiaal.

Voortplanting: broedt van begin maart tot in juni, mannetje heeft soms meerdere vrouwtjes.

Nest: op de grond in een kuilje bekleed met strootjes. 1 tot 2 broedsels per jaar, meestal 4 eieren.

Broedtijd: vooral het vrouwtje, 26 - 29 dagen, nestvlieders en vliegvlug na 35 - 40 dagen.

Beheer: natuurinclusieve landbouw: beperk het injecteren van drijfmest, (doorsnijden) van de zode wat een uitdroging van de toplaag teweegbrengt, voorkeur begrazing met braakstukken en/of voorjaarsgewassen (vnl. granen en wortel- of knolgewassen), aangepaste ploeg-, maai-, zaai- en sproeidata, insectenrijke stroken.

Zomertortel (*Streptopelia turtur*)

Classificatie: vogels, duiven

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, bedreigd

Lengte: 25 - 28 cm

Gewicht: 130 g

Herkenning: blauwgrijze kop met meerdere zwart-witte strepen op de hals, roodbruine veren met zwarte vlekken en een zwarte ruitvormige staart met witte eindband. Klein en slank van gestalte en heeft snel trekkende vleugelslagen met een snelle en rechtlijnige vlucht. Rondom het oog bevindt zich een opvallende rode cirkel.

Verspreidingsgebied: grote delen van Europa, m.u.v. Scandinavische landen, Noord-Rusland, Ierland, noorden van het Verenigd Koninkrijk en de Alpen.

Leefgebied: bosranden, houtwallen, kleinschalig cultuurlandschap met dichte struiken en fruitboomgaarden vlakbij landbouwgebieden.

Levenswijze: trekt in september - oktober richting Afrika, ten zuiden van de Sahara voor overwintering. Eind april/begin mei keren ze terug.

Voeding: zaden, granen en akkeronkruiden

Voortplanting: half mei tot eind juli

Nest: meestal 2 witte eieren

Broedtijd: 13 - 16 dagen, vliegvlug na 25 - 30 dagen

Beheer: herstel zowel kruidenvegetatie in het agrarisch cultuurlandschap met naakte stukken voor foerageren, alsook houtwallen en bosschages voor nesthabitat in de (ruime) buurt.

Invasieve exoot

Kleine zilverreiger (*Egretta garzetta*)

Classificatie: vogels, reigers

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, zeldzaam

Lengte: 55 - 65 cm

Spandwijdte: 88 - 106 cm

Gewicht: 350 - 550 g

Herkenning: middelgrote reiger met zwarte snavel, witte veren, zwarte poten met gele tenen en 2 lange kruinveren in de zomer.

Verspreidingsgebied: voornamelijk in Zuid-Europa, maar is de laatste jaren sterk opgerukt naar het noorden.

Leefgebied: zeer open terreinen met ondiep water. Voorkeur voor slikvlaktes, moerassen en lagunes, omgeven door zachthoutoibossen (wilgen, elzen, zwarte populieren en andere boomsoorten of lage struiken). In Vlaanderen bv. in de polders.

Levenswijze: trekvogels die normaal overwinteren in het Middellands Zeegebied en Afrika, maar door de mildere winters overwinteren ze soms in België/Nederland of trekken ze naar Zuid-Europa. Keren terug in maart - april.

Voeding: vissen, amfibieën en insecten

Voortplanting: mei - juni

Nest: 1 legsel per jaar met meestal 3 à 5 lichtblauw-groene eieren, uitgebroed door beide ouders.

Broedtijd: 21 - 25 dagen, nest van takken en bladeren in struiken/bomen of op de grond/in het riet. Vliegvlug na 40 - 45 dagen.

Beheer: verbeteren van waterkwaliteit, kwaliteit leefgebied vergroten, behoud en groei van bestaande oibossen in potentiële broedgebieden.

Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*)

Oorsprong: Zuidoost-Azië

Beschrijving: een zwart fluwelige borststuk, zwarte poten met opvallende gele uiteinden, oranje-rood gezicht en een zwart achterlijf met één donkergeel achterlijfsegment. Werksters zijn tot 25 mm groot en koninginnen worden 30 mm. Verwar deze soort niet met de onschadelijke Europese hoornaar (*Vespa crabro*), die iets groter is en opvallende rode poten heeft.

Ecologische impact: jaagt voornamelijk op honingbijen, maar ook op vlinders, libellen... Door haar jaagtechniek kan ze een sterke populatiereductie van inheemse insectenpopulaties, waaronder onze bijen, teweegbrengen. Lokaal kan de fruitteelt ook aangetast worden. Hierdoor heeft ze een potentiële impact op de biodiversiteit.

Hoe bestrijden: verwijder het nest nooit zelf, maar meld je waarnemingen op de website www.vespawatch.be (liefst met foto). Zij controleren je melding en sturen dit door naar de lokale brandweer. Een speciaal team van de brandweer zal op het juiste moment het nest vernietigen om te verhinderen dat nieuwe koninginnen gevormd worden.

Bos

Video ter promotie van de houtsector

Auteur: Valérie Vandenabeele

© Valérie Vandenabeele

Hout is gezond, duurzaam, polyvalent, ecologisch en lokaal. De productie en verwerking van hout blijft een ambachtelijk proces. En wellicht mede daarom, is het ook populair. Houten producten hebben charme, komen uit de natuur en hernieuwbaar.

© P. Witzke

Iedereen heeft wel iets dat uit hout wordt geproduceerd. En dat hoeft u niet eens zo ver te zoeken: een tafel, stoel, bed, kast, broodplank, pepermolen, satéstokjes, tandenstokers... Maar Jan met de pet weet of beseft meestal niet waar het vandaan komt, zoals melk van de koe op de boerderij. Om hout dicht bij de mensen te brengen, maakte APB samen met alle partners van FeelWood een promotiefilmpje over de houtsector. Het budget daarvoor wonnen we in een wedstrijd waarbij we ons project in 180 seconden moesten pitchten.

© Maxime Maderlier

Onuitputtelijk

Mits een goed grensoverschrijdend beheer is hout een onuitputtelijke, natuurlijke grondstof. Hout is daarenboven overvloedig voorhanden. Al sinds mensenheugenis gebruiken we hout in onze interieurs, maar ook voor onze huizen zelf. In het filmpje zie je hoe veel hout je eigenlijk terugvindt in huis en gaan we na waar dit vandaan komt.

Marktkansen creëren

De partners van ProFilWood creëren en ontwikkelen marktkansen voor lokaal hout en houtproducten. Ze stimuleren innovatie binnen de houtverwerkende bedrijven.

Opleidingen voorzien

Om deze knowhow niet verloren te laten gaan en het gebruik van hout als bouw materiaal mogelijk te maken, ontwikkelt het project FormaWood een aantal opleidingen. Ze ontwikkelen educatieve tools en organiseren werfbezoeken en studiereizen voor Belgische en Franse professionals uit de houtindustrie. Op die manier kunnen de specialisten van de sector hun kennis verder ontwikkelen en de juiste technische vaardigheden aanleren.

Duurzaam en verantwoord

Wij produceren verantwoord, waarom zou men dan niet verantwoord consumeren. Zowel in België als Frankrijk hebben we een ruim assortiment aan houtsoorten. Kwalitatief hout dat ingezet kan worden voor zowel binnen- als buitenwerk. We werken samen met alle bouseigenaars, zagerijen, exploitanten, architecten enz. aan het beter bekend maken van de waarde van ons lokaal hout voor bewuste consumptie.

Help mee onze video verspreiden via uw kanalen! De video is te vinden via de nieuwsbrieven en op de website van het Aanspreekpunt en Landelijk Vlaanderen.

<https://www.privaatbeheer.be/na-tuur-en-bosbeheer/interreg-foret-pro-bos/>

Het bos, de fabriek

De productie van het hout begint in het bos. Met het project Foret Pro Bos bevorderen we de productie van hout door het bosbeheer te ondersteunen. Voor een verantwoorde productie is het immers noodzakelijk bomen aan te planten, te snoeien, ziektes op te volgen en tot slot het hout te oogsten. Achter elke gekapte boom, staat een bosbouwer die het bos vernieuwt. De houtsector bestaat uit meer dan het bos zelf.

Hout uit landbouw

Het project Trans Agro Forest streeft ernaar opnieuw bomen en hagen op landbouwpercelen te laten groeien. Deze houtige beplantingen zorgen voor een betere bescherming van de bodem, verbeterde vruchtbaarheid, bevorderen de biodiversiteit, zuiveren het water, gaan ook overstromingen tegen enz.

Met de steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Landelijk Vlaanderen Thuis op het platteland

© pixabay - GAIMARD

Ondersteun ons beroep tegen het gemeentewegendecreet.

In september 2019 keurde de Vlaamse regering een nieuw decreet goed dat o.a. de wet op de buurtwegen vervangt. Het decreet werd opgesteld en goedgekeurd zonder betrokkenheid van de eigenaars en beheerders van de terreinen, die er de lasten van dragen. Evenmin werd een advies van de Raad van State gevraagd.

Het bestreden decreet bevat zeer grote risico's voor het eigendomsrecht. Het creëert immers de mogelijkheid voor gemeentes om overal wegen voor niet gemotoriseerd verkeer aan te leggen of af te schaffen (ook waar die er nooit zijn geweest), te onteigenen zelfs, zonder daarbij enige compenserende vergoeding te voorzien! Dit kan de gemeente volledig doen naar eigen goeddunken en het kan op eenvoudige vraag van eender wie. Het decreet voorziet daarvoor slechts een eenzijdige belangenafweging (criteria) ten voordele van de gebruiker van de weg, zijnde de recreant of passant! Daar bovenop is er geen enkele administratieve beroepsmogelijkheid tegen een beslissing van de gemeentes en staat de gemeentelijke beslissing zelfs boven rechterlijke uitspraken! De gemeente wordt dus rechter en partij! Het decreet houdt geen rekening met de grondwettelijke bescherming van het eigendomsrecht, een basisrecht van elke eigenaar!

Landelijk Vlaanderen stapte daarom naar het Grondwettelijk Hof om het decreet te vernietigen. Deze procedure is duur en kan de vereniging niet alleen dragen. Om uw belang als private beheerders van het platteland te vrijwaren, is elke financiële steun heel erg welkom. Zo u wenst, kunt u bij uw storting uw e-mailadres nalaten en krijgt u alle updates inzake het dossier.

Elke gift is welkom op BE37 3350 4426
9028, met vermelding "Procedure
gemeentewegen".

Landelijk Vlaanderen zorgt voor een betere omkadering van de private eigenaar en beheerder. We streven daarbij naar een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return.

Meer informatie over Landelijk Vlaanderen met de procedure: www.landelijk.vlaanderen.

OP ZOEK NAAR
EEN KLARE EN BEGRIJPBARE FORMULE
VAN LANDBOUW OP UW GROND?

AGRILAND, UW BESTE PARTNER!

WWW.AGRILAND.BE · E-MAIL: SUPPORT@AGRILAND.BE · TEL.: 010 232 900

www.marlex.be

Dirk Martensstraat 23 – 8200 Brugge
Tel.: 050/83 20 38 – Fax: 050/83 20 36
advocatenkantoor@marlex.be

Marlex is meer dan een klassiek advocatenkantoor. Wij zijn Legal Architects, een partner voor ondernemingen met gezonde ambitie.

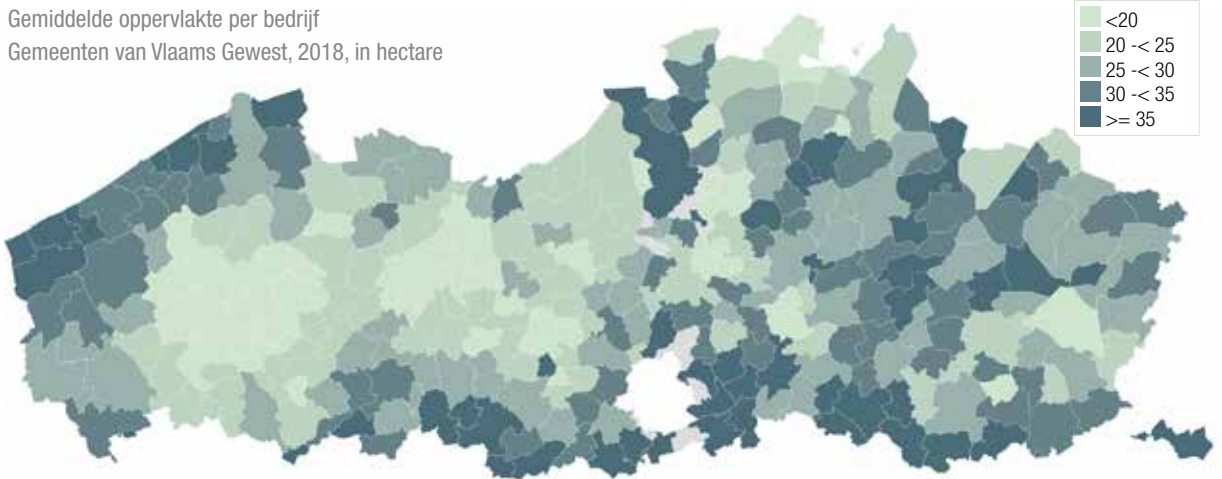
Ons team is multidisciplinair samengesteld waarbij eenieder over zijn/haar eigen expertise beschikt.

Het team 'Omgeving' binnen Marlex begeleidt u bij de complexe materie van het omgevingsrecht:

- Bodem en materialen
- Overheidsopdrachten en -contracten
- Agrarisch recht & pacht
- Handhaving
- Onteigeningen
- Hernieuwbare energie

Dankzij onze multidisciplinaire samenwerking binnen het kantoor, hebben we ook expertise in de fiscale en burgerrechtelijke aspecten van deze domeinen.

Gemiddelde oppervlakte per bedrijf
Gemeenten van Vlaams Gewest, 2018, in hectare

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel

Landbouwcijfers in Vlaanderen, bio in de lift

Volgens de cijfers van Statistiek Vlaanderen uit 2018 telt Vlaanderen 23.361 land- en tuinbouwbedrijven, waarvan 77 % beroepsmatig (m.a.w. een opbrengst van minstens € 25.000). Daarmee is het aantal land- en tuinbouwbedrijven ten opzichte van 2005 met maar liefst 1/3 teruggelopen. De gemiddelde oppervlakte cultuurgrond per bedrijf is in die tijd met bijna de helft gestegen tot 26,5 ha, wat overeenstemt

met een voortdurende schaalvergroting. De veebezetting volgt die tendens ook. Opvallend is ook dat het aantal biobedrijven verdubbeld is op 9 jaar tijd: van 256 naar 562. Eind 2019 werden 8.677 ha biologisch bewerkt (inclusief 1.703 ha die nog in omschakelingsfase waren). Dit is 1,4 % van het volledige landbouwareaal.

Bron: www.statistiekvlaanderen.be

#CoronaCreativiteit

De Zweedse stad Lund verspreidde een ton kippenmest in zijn parken om feestvierders te ontmoedigen. Walpurgisnacht is in Zweden een traditioneel heidens feest om het eind van de winter te vieren. Omdat Zweden geen lockdown toepast, maar toch vreesde voor samenscholingen, werd dit initiatief bedacht.

Bron: VILT

Stadhus Lund, Zweden

Na melkplassen, nu ook wijnplassen?

Waar de klimaatverandering leidde tot een toename aan wijngaarden in onze contreien, vreest men met de coronacrisis voor een slecht wijnjaar. Dat heeft dan niets te maken met weersomstandigheden. Na de Amerikaanse importtakken incasseert de sector nu een verlies dat op 30 tot 50 % geschat wordt door de lockdowns. Moeten we binnenkort ook wijnoverschotten destilleren tot onsmettende handgels?

Bron: Het Nieuwsblad

Volg de landelijke actualiteit op de voet via onze Sociale Media

Ute De Meyer • 1ste
Aanspreekpunt Privaat Beheer - Natuur en Bos
4 mnd • 🌱

Er gaat geen dag voorbij of er verschijnt een artikel in de media over bossen en bosuitbreiding 🌱

Waar het in theorie makkelijk lijkt om bomen bij te planten, is het in de praktijk vaak een ander verhaal. Met onze organisatie hebben we de voornaamste knelpunten en onduidelijkheden, maar ook oplossingen op een rij gezet.

Lees hier de nota: <https://lnkd.in/dEjWn72>

#LandelijkVlaanderen #Bosgroepen #bosuitbreiding #4000ha #knelpunten

Concrete instrumenten ter realisatie van bosuitbreiding
privaatbeheer.be

4000 ha bosuitbreiding realiseren deze legislatuur is het doel van de Vlaamse regering. De private natuur- en bosbeheer...

👍 11

Valerie Vandenabeele • 1ste
Policy Officer - Sr. Project Manager
1 w • 🌱

🐝 May 20 = World BEE day 🐝

The pedigree of honey
Does not concern the bee
A clover, any time, to him
Is aristocracy.

- by Emily Dickinson

#biodiversity #natuur #natuurbeheer #Bijen #bee
Vertaling weergeven

👍 7 167 weergaven

Landelijk Vlaanderen
Geplaatst door Jurgan Tack
20 mei om 14:43 • 🌱

Deze ochtend stelde de Europese Commissie twee belangrijke strategieën voor met directe impact op private eigenaars: de farm-to-fork strategie voor het landbouwbeleid en de biodiversiteitsstrategie voor het Europese natuurbeleid. De doelstellingen zijn zeer ambitieus: 30% van het Europese grondgebied (zowel op land als op zee) wordt beschermd, 50% minder pesticidengebruik en een deel van het landbouwoppervlak dient ingezet te worden voor het natuurbehoud. Het realiseren van deze doelstellingen kan maar met de actieve bijdrage van heel veel private eigenaars. We vragen daarom de nodige instrumenten te ontwikkelen om deze doelstellingen te realiseren binnen een duurzame economische context waarbij het natuurbehoud niet langer louter afhankelijk is van overheids subsidies.

Valerie Vandenabeele • 1ste
Policy Officer - Sr. Project Manager
1 d • 🌱

Bouw met hout en draag bij aan klimaat en lokale ketens. 🌱

#bos #Hout #FeelWood

Antwerpen krijgt eerste houten wolkenkrabber van België
tijd.be • Leestijd: 7 minuten

👍 3 128 weergaven

👍 Interessant 🗨️ Commentaar ➡️ Delen

Geef hier als eerste commentaar op

Landelijk Vlaanderen voelt zich 🥳 trots. ...
Geplaatst door Ute De Meyer
donderdag om 09:00 • 🌱

Met de hulp van Bosgroep Antwerpen Zuid, zal Gaëtan van de Werve, tevens lid van Landelijk Vlaanderen, deze winter 1,2 ha weiland bebossen met wintereiken, winterlinde, hazelaar, zoete kers...

Spijtig genoeg gaat het om een compensatiebos, waardoor er geen netto bos bij komt.

Antwerpse Bosgroepen Gazet van Antwerpen
#samenvoormeerbos #Zandhoven

https://www.gva.be/cnt/dmf20200519_04965650/krabbels-woord-nog-bosrijker

Jurgan Tack • 1ste
Algemeen Directeur at Landelijk Vlaanderen
2 mnd • 🌱

FFA Forum for the Future of Agr...
415 volgers
2 mnd • 🌱

Helena Laurent, Director General Consumers International was one of the confirmed speakers of #FFA2020 before the event ge ... meer weergeven

Vertaling weergeven

Christophe Lenaerts • 1ste
Founder & CEO of Telemak & Knokke Boat
Voorzitter Landelijk Vlaanderen
1 mnd • 🌱

Agentschap voor Natuur en Bos
3.893 volgers
1 mnd • 🌱

In Antwerpen en Limburg geldt vanaf nu brandfase rood in de natuur. Het is er extreem brandgevaarlijk als gevolg van de aanhoudend ... meer weergeven

Extreme droogte zorgt voor brandfase rood in natuurgebieden provincies Antwerpen en Limbu...
ow.ly

👍 4

Jurgan Tack • 1ste
Algemeen Directeur at Landelijk Vlaanderen
1 w • 🌱

The European Commission today presented its new Biodiversity Strategy that aims to protect and restore natural ecosystems by 2030. "Protecting, restoring and keeping nature healthy will be a core part of our recovery from the coronavirus crisis," said the European Commissioner for the Environment, Oceans and Fisheries Virginijus Sinkevičius. But more than being a core part of our recovery from the coronavirus crisis it should avoid a crisis much larger than the coronavirus crisis.

#nature #biodiversity #privatelandconservation
Vertaling weergeven

👍 7

👍 Interessant 🗨️ Commentaar ➡️ Delen

Christophe Lenaerts • 1ste
Founder & CEO of Telemak & Knokke Boat
Voorzitter Landelijk Vlaanderen
1 w • 🌱

Voorzitter Christophe Lenaerts toont ons een blik achter de schermen bij de opening van enkele private wandelpaden op Estate Heihuyzen te Oostmalle. 🥰
Volg de uitzending op vrijdag 15 mei om 18u via volgende link: <https://lnkd.in/dBnChz5>
#LandelijkVlaanderen #digitaal #ontmoetingsdag Landmax bvba Agriland SA Telemak Landelijk Vlaanderen vzw

Landelijk Vlaanderen vzw
87 volgers
1 w • 🌱

Landelijk Vlaanderen gaat digitaal!

Op vrijdag 15 mei om 18:00 ka ... meer weergeven

Landelijk Vlaanderen
landelijkvlaanderen.telemak.media

👍 14 1 commentaar

👍 Interessant 🗨️ Commentaar ➡️ Delen

MEERSMAN & VAN KEER
ADVOCATENASSOCIATIE

- › Landbouwrecht en de pachtwet
- › Eigendomsrecht ~ erfdienstbaarheden ~ recht van uitweg
- › Omgevingsrecht
- › Erfrecht ~ vereffening-verdeling en overdracht van het familiale landbouwbedrijf
- › Dieren: koop - verkoop - aansprakelijkheid

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
Fax 09 225 73 26 - meersman.vankeer@adv-mvk.be

Tel. 09 225 80 30
www.adv-mvk.be

Telemak®

webcast
streaming
video services

Contact:

Emmanuel De Groef
Tel: +32 2 709 10 50
manu.de.groef@telemak.com
www.telemak.com